

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Voltaire, François Marie Arouet de.; i sidst afvigte Aar udgiven paa Fransk af Hr. Voltaire ; oversat paa Dansk af Frid. Christian Eilschow. Zadig eller Skæbnen, en østerlandsk Historie

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place: København : trykt hos Christoph Georg Clasing, 1750

Fysiske størrelse | Physical extent:

[12], 144 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

58, - 361.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

1 1 58 0 8 13339 9

+ REX

Euxdorph.

Sadig

eller

Stæbnen,

En Østerlandsk Historie,

I sidst afvigte Aar udgiven paa Fransk

af

Mr. Voltaire,

Oversat paa Dansk

af

Frid. Christian Zilschov,

Phil. Mag.

Kjøbenhavn, 1750.

Trykt hos Christoph Georg Glasning,
boende i Fridrichsberg-Gaden, og findes
samme steds tilkiøbs.

3.
Imprim.

J. P. ANCHERSEN, D.

Til den
Høy og Velbaarne Herre
Hr. Baron

Ludvig

Grie: Herre

af

Solberg

Advæstør og Senior

ved

Kjøbenhavns Universitet

Assessor i Consistorio

2c. 2c.

Overleveres

Denne Oversættelse

allerhydmigst

af

Forfatteren.

Zilskrift.

viisdoms Perle, Nor-
dens Stierne, som
beskinner den heele
lærde Verdens Horizont!

Den høieste Ild, saa taler Zoro-
aster om Gud, indsluttede ikke sin
Ild hos sig selv; men loed den udflyde
til Aander og Siæle. Et Lys over

Tilstrift.

Verden, som er frembragt af den ævige Ild, bestraaler den legemlige Natur, som en oplivende Ild: og, endskjønt Materien er Mørke, og ikke Lys, saa bestraales dog Materien af Lyset, og dette trænger lige indtil Midel-Punkten af Jorden.

Al Tid og uden Forandring bliver Lyset det samme; men Materien er underkast idel Omverling, den stiller sig dagligen i tusinde Former frem. Derfor er intet i den underste Verden grundet paa Evigheds Pillere.

Store Mænd kaldes udødelige. Udødelighed her i Verden er ikke et Tal af Aar uden Ende. Et Navns Udødelighed er et Navns Erindring, som varer

Tilskrift.

varer visse Slægter igiennem: disse Slægter kunne vare længe; men de vare derfor ikke al Tid: deres Tal er fastsat paa Himmels Tavler. En Forandring, som skal i sin Tid fornye Verdens Gestalt, stunder til. Den Forandring kand læses i Skæbnens Bog.

Store Solberg, udødelige Viise, herligen bestraalet af det Lys over Verden! Naar den Tid vil komme, da vore nu glimrende Lærdoms Stierner saa langt borte skulle skues igiennem Tidernes Mellem-Rum, at de efter Haanden for-
dunkles, og regnes til Taage-Stier-
ner omsider, saa skal Du, vor Nord-

Tilskrift.

Stierne, som sees med de første, med
de sidste forsvinde. Forsvinde? Ja.
Med al Ting; men silde.

Endog de Himmelske Bluds, som
af Ostens Viis bleve holdte for ævig-
glimrende Klarheder, formindste de-
res Glands efter Haanden, vige fra
første til anden, tredie, fjerde Stor-
relse = = = endeligen blive de borte i
det bundløse Himmel-Svælg. Ti-
dens Hvirvel opsluger Viisdoms
Stierner: den synker store Navne,
for aldrig at huskes meer, i Lethe-
Floden: den giemmer dem i en ævig
Ta: og, efter at den længe har om-
zirklet dem, omtaages de, om jeg tør
sige det, med Forglemmelses Mærke.

Tilskrift.

I denne Flod, i denne Nat, i dette
Mørke findes saa mange af Poeter-
nes Laurbær, hvormed de have kronet
andre, og ere selv blevne kronede: Hel-
tenes Blod og Lærdes Blæk: Geyer-
vindings Tegn og Skrifter: Ære-
Navne og Ære-Stytter: her skal det
heele Jhukommelses Tempel med alle
Zirater, naar det falder, ligge til
sidst. Men = = =

Hver Siæl en Ild hos sig, sin Faders Kraft,
fand finde,

Som er udsødelig, og Livets Hersterinde (*).

)(4

At

(*) Ὅτι ψυχὴ πνεύματος Πατρὸς ἐστὶ
φαινόν,

Ἄθανάτος τε μένει, καὶ ζωῆς δεσποτὶς ἐστὶ.

Τὸ τε Ζωοαΐς λογ. 5.

Tilfrift.

Alt nyde got i det andet Liv for det gode, man i dette Liv har gjort: at leve al Tid, uden nogen Tid at døe, i en Lyksaligheds Tilstand, hvortil Grunden er lagt paa denne Side Døden, er den rette Uldødelighed. Uldødelige Viise! Hvo kand bedre være overbevist, at al Ting, lige indtil Purpur og Throne, er forgængeligt her i Verden? Hvis Skrifter afmale bedre med utallige (al Tid foranderlige, men al Tid behagelige) Farver den fortryllende og falske Glands, som forgulder de Ting, der ere Sigtet af de Dødeliges Ønsker?

Tilskrift.

Al Ting er avlet af een Ild. Ly-
set af Faderen. Han har indsaet en
Ild-brændende Kierlighed i al Ting,
at al Ting skulde elske til ævrig Tid.
Saa siger Zoroaster, og vil viise, at
Alanders største Fuldkommenhed bør
søges i en Lighed med Alandernes og
Lysenes Fader. Ligesom han kiender
Fuldkommenhed i sit Lys, og forme-
delsi sin Ild eller Kierlighed beforder
alle Vegne den samme: saa bør og de
Alander og Siæle, som han haver
frembragt, efterfølge ham i Lys og
Ild, Hebræernes Urin og Thum-
min, og forbindes med Ild-stærk
Kierligheds Baand til al mueltig
Fuld-

Tilskrift.

Guldkommenhed i Aanderne's Stad
at forfremme (*).

Borgerne i denne Stad, retskafne
Kosmopoliter, som ingen adlyde,
uden den højest Herre; blant hvilke
Regentere selv maa nedlegge deres
Zeptere, og tilbede Verdens Monark:
den Families Lemmer, som opfylder
Jorden, og ærer fælles Fader i Him-
melen, ville regne vor udødelige
Viise til deres Tal, som den, der med
Lys og Ild, med Lærdom og Løvet,
har opoffret sig Verden til Beste, og
for sine Belgierningers Skyld er agted
værd at see sit Navn tegnet i de Udø-
deliges Bog. Jeg

(*) Πάσιν ἐνεσπερεν δεσμον πυριβριθῇ ἐρω-
τος λογ. β'.

Tilskrift.

Jeg skulde anføre dem, som mig ere beviiste i sær, dersom ikke vor Viise havde fortient sin Udødelighed ved større. Saa meget maa jeg sige, at, som han selv saa herligen har glimret med sin Viisdom, saa har hans største Lyst været, at han kunde opmuntre andre, mig iblant disse, til at træde i sine Fodspor. Han vidste selv best af sin ungdoms Historie, hvilken Umag det koster at trænge sig igiennem de Ondes Had og Avindsyge Folkes Misundelse.

Jeg søger Leilighed her offentligen at aflegge min allerydmigste Taksigelse. Det skeer i Tilskrift af en liden Bog, som fortienet at læses af saa stor en Mand,

Tilskrift.

Mand, fordi dens Original har i Sandhed haft en viis Mand til Forfatter; men hverken med vor store Viises, eller med Bogens Berømmelse vil jeg fylde dette Tilskrift. Hverken den ene, eller den anden trænger dertil. Jeg vil ikkun ønske, og slutte med dette Ønske:

Jeg beder til de Himmelste Magter, at de Fornøyerelser, som vor udødelige Viise nyder, maa blive uden Blanding, at hans Ære maa vare ved, og at hans Lyksalighed maa være uden Ende!

København,

den 12 Juli 1750.

J. G. Eilschov.

Tilskrift

til

Gultaninde Sberaa,
fra Hadi,

Den attende i Maaneden Skeval,
Har ottehundrede, syv og tredive
efter Mahomets Slugt.

* *
*

Den Steenes Sornøvelse,
Hierters Plage, For-
standens Lys! Jeg kys-
ser ikke Eders Soders
Støv, fordi I ikkun gaa paa Iutter
A 2 Træng

Trans Tapeter og Roser. Jeg frembærer
 Eder her Oversættelsen af en Bog, som
 en gammel Viis Mand har skrevet: han
 var saa lykkelig, da han havde intet at
 bestille, at han fordrev Tiden med at
 skrive Zadigs Historie, et Skrift, som er
 meget meer betydeligt, end det synes.

Jeg beder Eder at ville læse det, og
 dømme derom; thi, omendskiønt I er
 i Eders Livs Foraar endnu, omendskiønt
 I er deilig, og rare Sinds Gaver for
 høye Eders Deilighed, omendskiønt man
 berømmer Eder fra Morgen til Aften,
 og I for alle disse Aarsagers Skyld have
 Ret til at fattes baade Vid og Forstand,
 saa besidde I dog en meget klog Hjerne
 og en meget fin Smag, og jeg har hørt
 Eder tale med større Fornuft, end gamle
 Dervisker med disse lange Skiægge og
 spidse Bonetter. I er varlig, og I er
 dog ikke mistænkelig; I er yndig, uden
 at være skrøbelig; I er godgjørende med
 Skionsomhed. I elske Eders Venner,
 og i gøre Eder ingen til Siende. E-
 ders Forstand vil aldrig glimre med bag-
 talens

talende Indfald. I begaa intet ont, enten i Ord, eller i Gierninger, omendstigeit I have saa stor en Leilighed dertil. Med saa Ord, Eders Siæl har stedse syntest mig lige saa reen og saa usminket, som Eders Smukhed. Ja I have endog lagt nogen liden Grund i Philosophie, og derfor har jeg tænkt, at I skulle finde større Smag, end nogen anden af Eders Kiøn, i et Skrift, som er forfattet af en viss Mand.

Det blev først opsat paa gammel Kaldaisk, det er et Sprog, som hverken I eller jeg forstaa. Siden blev det oversat paa Arabisk, at den berømte Sultan Ulugbeg kunde læse det til Tids Gordriv. Det skeede paa den Tid, da de Araber og de Perser begyndte at skrive tusinde og een Nat, tusinde og een Dag o. s. v. Ulug fandt større Behag i at læse Fadig. Sultaninderne holdte meer af tusinde og een. Men hvor er det mueligt, sagde den kloge Ulug til dem, at I kunne holde meer af Eventyrer, som der hverken

er Rim eller Meeening i? Derfor just hold
de vi saa meget af dem, svarede Sultans
inderne.

Jeg tænker, at J ikke skulle ligne dem;
men snarere Ullug, og den Tanke fornøyer
mig. Jeg haaber endog, at, naar J
blive fed af de almindeligen fores-
faldende Samtaler, som komme tus-
sinde og een temmeligen nær, undtagen
deri, at de ere mindre lystige, end disse,
saa skal jeg nok kunne udfinde et Øyeblik,
hvori jeg fandt have den Ære at sige E-
der noget, som er fornøftigt. Hvis J
havde været Talestris i Skanders, Phi-
lips Søns, Tid; hvis J havde været
Dronning af Saba i Soleimans Tid,
da skulde disse Konger have paataget sig
en Reise til Eder, og ikke J til dem.

Jeg beder til de himmelske Magter, at
Eders Fornøyselse maa blive uden Blans-
ding, Eders Smukhed være ved,
Eders Lykksalighed være uden
Ende.

Appro-

Approbation.

Jeg underskrevne, som har lagt Bind paa
at ansees for en lærd Mand, ja endog
for en forstandig Mand, har læst dette Skrift,
og jeg har imod min Villie befundet det at
være Nysgierighed værdt, fornøveligt, lærer-
rigt, philosophiskt, værdt endog at behage dem,
som ellers hade Romaner. Derfor har jeg
skraalt det ud iblant Folk, og forsikket, at
det var et affkyeligt Verk.

Indhold.

- 1 Kapitel. Den Genøiede.
- 2 Kap. Næsen.
- 3 Kap. Hunden og Hesten.
- 4 Kap. Den Misundelige.
- 5 Kap. De ædelmodige.
- 6 Kap. Dommene.
- 7 Kap. Skind-Sygen.
- 8 Kap. Konen, som prygles.
- 9 Kap. Slaveriet.
- 10 Kap. Baalet.
- 11 Kap. Aftens Maaltidet.
- 12 Kap. Stævner satte til en vis Tid.
- 13 Kap. Røveren.
- 14 Kap. Fiskeren.
- 15 Kap. Basilisken.
- 16 Kap. Ridder-Spil.
- 17 Kap. Eremiten.
- 18 Kap. Mørke Taler.

Før,

Første Kapitel.

* *
 aa den Tid Kong Moab
 dar regierede i Babylon,
 var sammesteds et ungt
 Menneſke, ved Navn Za-
 dig, fød med ſtore Na-
 turens Gaver, ſom en god

Opdragelſe havde beſtærket. Endſkiont han til-
 lige var rig og ung, vidſte han dog at holde
 ſine Lyster i Tømmen, han tragtede efter ingen
 Ting med Hidſighed, han var ikke paaſtaaen-
 de, og han kunde bære over med menneſkelig
 Skrobelighed. Alle forundrede ſig over at
 ſee og fornemme, at ſaa muntert et Hoved,

som han var, kom dog ingen med stiklende
 Poyer for nær, naar han bivaanede det Snik
 Snaak, de saa afbrudte og forvirrede Sam-
 taler, de dumdriftige Bagtalesser, dumme
 Betænkninger, grove Streger, det taabelige
 Ordgyderi, som man kaldte Omgængelse i
 Babylon. Han havde lært af Zoroasters
 første Bog, at egen Kierlighed er en Blære,
 opfyldt med Vind, hvoraf stærke Storme
 fare ud, saa snart man stikker Hul derpaa.
 Det var mærkeligt i sær, at Sadig hverken
 roeste sig af at foragte, eller af at undertvinge
 Gruentimmer. Han havde et ædelmodigt
 Hierte: han var ikke bange for at gjøre sig
 utaknemmelige forbudne; men fulgte det sto-
 re Bud hos Zoroaster „ „Naar du faar
 Mad, da giv Hundene, om de end vilde
 bide dig, noget at æde med. Han besad
 al den Blisdom, som nogen fandt besidde;
 thi hans Attraa var at leve med de Wiise.
 Som han var oplærd i de gamle Kaldæers
 Videnskaber, saa var han heller ikke ukyndig
 i de almindelige Grunde af Natur-Læren:
 han forstod dem saa got, som man den Tid
 forstod dem: og af den høje Lære om Siæl-
 le, Aander og Gud, vidste han saa meget
 som

som man paa alle Verdens Eider har vidst, nemlig saare lidet. Han var fuldkommen overbevist, at Aaret havde 365 og $\frac{1}{2}$ Dag, omendstiont den nye Philosophie lærde anderledes i hans Tid; han troede, at Solen var Middel-Punkt af Verden; og, naar de fornemste Lærde sagde med utaaelig Stoltthed til ham, at han havde vrangne Meeninger, og at det var en Stats Forræder, som troede, at Solen veltede sig omkring sin Arel, saa taug han stille uden Brede og uden Foragt.

Zadig, fordi han havde stor Rigdom og folgelig Benner, fordi han var sund og stærk, havde en deilig elskværdig Skabning, havde god Forstand, og vidste at bruge den, havde et oprigtigt og et ædelt Hierte, Zadig troede at kunne blive lykkelig. Han skulde giftes med Semire, et Fruentimmer, som for sin Smukheds, sin Fødsels og sine Midlers Skyld, var det anseeligste Partie, han kunde giøre udi Babylon. En bestandig og dydlig Kierlighed havde han fattet til hende, og Semire paa sin Side elskede ham inderligen igien. Det lykkelige Øyeblik stundede til, som skulde giøre en uoploselig Foreening imel-

A 6

lem

lem begge, da de spadserede med hinanden en
 Gang, uden for een af Babylons Porte,
 under de Palme-Træer, som vare plantede
 paa Bræden af Euphrat-Floden. De ble-
 ve vaer, som de gik der, at nogle med Sa-
 beler og Pile bevæbnede Mænd kom dem i
 Møde paa Bønen. Folkene vare Drabantere
 hos den unge Orkan, Fætter til en Mini-
 ster, hvis hykkelske Opvartere havde bildt
 ham ind, at al Ting var ham tilladt. Han
 besad ingen af Zadigs Behageligheder, ingen
 af hans Dyder; men, som han ikke des min-
 dre troede, at han overgik ham meget, saa
 fortrød det ham, at Zadig blev ham fore-
 trukken. Denne Skind-Syge, som ikke
 kom af andet, end hans alt for høye Ind-
 bilding om sig selv, bragde ham paa de
 Ranker, at han maatte være dødeligen for-
 elsket i Semire. Hans Forsæt var, ved
 disse udsendte at føre hende bort med Magt.
 De, hvilke dette var befalet, greb hende an,
 og holdte fast; men de saarede hende i Ufor-
 forsigtighed over den Bold, de brugde, og
 kom Blodet til at rinde af en Person, som
 kunde have opvakt Medlidenhed hos Tiger-
 Dyrene selv paa Bierget Imays. Hun
 sfreg

ffreg og jamrede sig i høien Himmel: Sky.
 Hun raabde: Allerkiereste! Man slider mig
 med Magt bort fra den, som jeg tilbeder.
 Hun var for sin egen! Person ikke saa bange.
 Hun tænkte kun paa sin søde Zadig, som
 samme Gang forsvarede hende med al den
 Kraft, som Moed med Kierlighed foreenet fandt
 give. Han havde tvende Slaver til Hielp,
 og drev ned dem hendes Volds-Mænd paa
 Flugten. Semire bragde han blodende og
 besvimmede hjem til sit, som saae, saa snart
 hun lukte Dørene op, sin Befrier for sig.
 O Zadig! Sagde hun, jeg elskede Eder for-
 hen som min Brudgom: nu elsker jeg Eder
 som den, der har reddet baade min Ære og
 mit Liv. Aldrig var nogens Hierte blodere,
 end Semires da var. Aldrig har sødere
 Mund udtalt meer Hierte-rørende Bevægel-
 ser med saa Eftertryks-fulde Ord, som Tak-
 nemmelighed for den største Begierning, som
 den inderligste Genrykkelse i den lovlige
 Kierlighed fandt nogen Tid indblæse. Hendes
 Skade var ikke saa farlig, hun kom sig snart.
 Zadigs havde meer at betyde. Skud af en
 Pil, som traft tæt ved Øret, havde gjort ham
 et dybt Saar. Semire bad ikke til Guder,
 27 ne

ne om andet, end sin Rierestes Helbredelse. Hun vædede Dag og Nat sine Dyne med Taare: hun ventede med Længsel, at Sadig snart skulde oplade sine, for at nyde hendes søde Blink; men en Bylde, som sloeg sig til i det Dye, der havde Skade, var et Tilfælde at frygte for. Der blev sendt Bud lige til Memphis efter den berømte Doktor Hermes, som kom med et talrigt Folge. Han besøgte den Syge, og tilkiendegav, at han kom til at miste sit Dye. Han spaaede end og forud, hvad Dag og hvad Time saadant skulde skee. Havde Skaden ramt det høyre Dye, sagde han, skulde jeg nok have helbredet det; men for det venstre er ingen Redning. Heele Babylon beklagede Sadigs Baneheld, og beundrede tillige den dybe Videnskab, som Hermes besad. To Dage derefter gik der Hul paa Bylden af sig selv, og Sadig blev gandske vel. Hermes skrev en Bog imod ham, hvori han beviste, at han aldrig skulde komme sig. Sadig læste den ikke; men saa snart han var i Stand at gaae ud, gjorde han sig færdig at besøge hende, med hvilken han haabede at fremdrage et lykksaligt Liv, og for hvis Skyld alleene han ønskede at have Dyne.

Semi

Semire havde for tre Dage siden gjort en Reise ud paa Landet. Underveis som han reiste til det Sted, hvor hun opholdt sig, fik han at vide, at dette smukke Fruentimmer havde offentligent gjort bekiendt, hvorledes hun soledet hos sig selv en uovervindelig Afsky til eensyede Folk: derpaa havde hun samme Nat holdt Bryllup med Orkan. Han faldt uden Gøelse omkuld, da han fik denne Tidende, hans Sorg bragde ham Graven saa nær, at han længe laa syg. Men omsider besejrede hans Fornuft hans Bedrøvelse: jo sølere det var, som han kom i Erfaring om, jo snarere blev han trøstet.

Siden saa grumt et Puds er mig spiller, sagde han, af et stort Fruentimmer, som har været opgraget til Hove, saa vil jeg nu gifte mig med et af borgelig Stand. Hans Val faldt paa Azora, den fornufstigste Pige, og af den hæderligste Familie der i Byen: han tog hende, og levede en Maanedes Tid med hende i Hierte-sød Forening. Ikkun dette derved, at han merkede en Smule Lersindighed hos hende, og stor Tilbøielighed til at finde størst Forstand og størst Dyd hos unge Mennesker, som saae best ud.

Am

Andet Capitel.

n Gang kom Azora hjem, efter at hun havde været ude at spadserer, hun var heel vred, og taledes i stor Affekt. Hvad fattes Eder, min kiere Kone? Sagde han til hende, hvo har vel bragt Eder i saadan Urolighed? Eja, svarede hun, havde I seet det Syn an, scm jeg nyligen var Bidne til, skulde I ikke være bleven mindre hidsig, end jeg. Jeg var henne at trøste den unge Enke Rosru, som for et Par Dage siden opreiste sin unge Mand et Grav-Sted ved Aaen, der bekyller denne Eng-Bund. I sin første Sorg gjorde hun Guderne det Løfte, at hun aldrig vilde forlade hans Grav, saa længe Vand løb i Aaen. Det var smukt, sagde Zadig, det er en berømmelig Kone, som i Gierningen har elsket sin Mand. Alk, om I vidste, svarede Azora, hvad hun toeg sig for, da jeg besøgte hende nu! Hvad da, smukke Azora? Hun skaffede Aaen et andet

det Udflod. Azora brøed ud med saa mange Skælds Ord, med saa hæstige Bebrejdelser imod den unge Enke, at dette Præleri af Dyd mishagede Zadig.

Han havde en Ven, navnlig Rador, en af de unge Mennesker, som hans Kone fandt større Fromhed og større Fortienste hos, end hos andre. Denne gjorde han til sin fortrolige, og forsikrede sig, saa vidt han kunde, om hans Ærlighed formedelst en Foræring af Bigtighed. Azora havde været ude hos et andet Fruentimmer af hendes Benin-der paa Landet, og kom tredie Dagen hjem. Folkene der i Huset forkyndte hende med grædende Øyne, at hendes Mand var pludseligen død. Ratten tilforn, at man ikke havde understaaet sig at bringe hende saa bedrøved en Tidende, og at man nyligen havde begravet Zadig i sine Fædres Grav ved Enden af Haulgen. Hun græd, rev Haar af sit Hoved, og swoer, at hun vilde døe. Rador udbad sig Tilladelse at komme hende om Aftenen i Tale, og de græd begge. Dagen efter græd de mindre, og spiste med hin anden. Rador betroede hende, at hans Ven havde efterladt ham største Parten af sine Midler, og loed

loed hende derhos forstaae, at, om han maatte deele dem med hende, vilde han holde det for en Lykke. Konen græd, blev vred, blev god igien. Aftens Maaltidet varede længer, end det til Middag. De talode med større Fortrolighed sammen. Azora berømde over Maade sin Afdøde; men tilstoed, at han havde sine Skrøbeligheder, som Rador var frie for. Midt over Maaltid klagede Rador sig over et hæftigt Anstød af Milt-Syge. Den urolige omhyggelige Kone leed bringe alle sine Essenser frem, som hun brugde til at lugte vel efter, satte Prøve paa, om ingen gjorde got for dette Tilfælde. Det fortrøed hende meget, at Zermes ikke længer opholdt sig i Babylon; hun beviiste endog Rador den Ære at røre ved den svage Siden, som han fornam størst Æmerte udi. Ansægtes I ofte af denne grumme Syge? Spurgde hun meget medlidende. Jeg er undertiden færdig at døe deraf, svarede Rador, og ikkun et eneste Raad er til, som fandt hielp mig, nemlig at jeg skulde legge Næsen af een, som for nyelig var død, her paa Siden. Det var et underligt Raad, sagde Azora. Ikke underligere, svarede han, end det

det Middel, som Hr. Arnu bruger for
 Kærelse i Siden (*). Denne Marsag lagt til
 saa mange roesværdige Egenstaber, som hun
 merkede hos det unge Menneſke, bragde hen-
 de omsider til et vist Forsæt, da hun havde
 været hidindtil tvivlsraadig, hvad hun ſkulde
 gjøre udi den Sag. Hvorom al Ting er,
 ſagde hun, om nu min Mand kommer fra den
 ene Verden i Gaar til den anden i Dag,
 over Broen Tchimavar, ſkulde vel Engelen
 Aſrael nægte ham Overgang, fordi hans
 Næse bliver lidet kortere i det andet, end den
 var i det første Liv? Derpaa toeg hun en Ra-
 ge-Kniv, gik hen til ſin Mands Grav, be-
 ſtærkte den med Taare, og kom nærmere, for
 at ſkiære Næsen af Zadig, hvilken hun ſandt
 udſtrakt i ſin Grav. Zadig reiſte ſig over
 Ende, holdt paa Næsen med den ene, og paa
 Rage-Kniven med den anden Haand. Min
 Kone, ſagde han til hende, vær nu ikke ſaa
 hidſig meer imod den unge Enke Rosru:
 Det Forsæt at ſkappe mig Næsen af, er vel
 ſlet intet bedre, end hendes at ſkiære Aalen ud.

Tre:

(*) En Babylonier levede paa den Tid ved
 Navn Arnu, ſom i de offentlige Tidender baa-
 de

Tredie Kapitel.

* * * * *

adig erfarede det, som skrevet
staar udi Zends Bog, at
den første Maaned af Eg-
teskab er Honnings Maane,
og at den anden Maaned er Maturts Maane.
Nogen Tid derefter blev han nødt til at for-
skyde Azora, som var bleven alt for vanske-
lig at komme til rette med, og siden holdt han
det for sin Lyksalighed at undersøge Naturen.
Ingen er lyksaligere, sagde han, end en Phi-
losoph, som læser i den store Bog, hvilken
Gud har lagt os alle for Øien. De Sand-
heder, han opdager, høre ham til: han fø-
der og ophøyer sin Siæl; han lever rolig,
frygter ikke for Mennesker, og hans hjer-
te Røne kommer heller ikke, for at kappe ham
Næsen af.

Med Hovedet fuldt af disse Tanker toeg
han

---

de kunde helbrede og forekomme alle Side-Rø-
relser, med en Kryder-Pose, som skulde hænges
om Halsen.

han ud til et Huus, som han havde paa Landet ved Bræden af Euphrat. Han holdt sig ikke op med at udregne, hvor mange Tønder Vand der kunde flyde i en Sekund under Hvælvingerne af Broen, eller om der faldt en Kubik-Linie meer Regn i Muusens, end i Faarets Maaned? Han tænkte de ikke paa at spinde Silke af Spindel-Væve, eller at gjøre Postelin af sonderbrudte Glasfer; men han undersøgte fornemmelig Dyrenes og Planternes Egenkab, og han forhvervede sig snart en Skarpsindighed, som aabenbarede ham tusinde Forskæller der, hvor andre intet see, uden det, som er eens heelt igiennem.

Da han spadserede en Dag strax uden for en liden Skov, blev han vaer, at en Gilding, som stoed i Dronningens Tieneste, kom løbende imod ham i Følge med adskillige Berientere, hvilke meget urolige syntes at rende hist og her omkring, som forvildede Mennekter, at lede noget kostbart op, som maatte være borte. Hør ung Karl, sagde den fornemste Gilding til ham, have Zingen steds seet Dronningens Hund? Sadig svarede meget høfligen: Det er nok en Tispe og ingen

ingen Han-Hund. Net nok, svarede den overste Gilding. Det er en liden net Hund, lagde Zadig til: Den har for kort Tid siden kast Hvalpe, hinker paa den venstre For-Fod, og har meget lange Øren. Nu saa maa I have seet den, sagde den overste Gilding meget hidfig. Nei har jeg ikke, svarede Zadig, hverken har jeg seet den, ikke heller har jeg vidst, at Dronningen havde saadan en Tispe.

Just paa samme Tid (som Lykken pleyer at være snuist med sine Indfald) var den smukkeste Hest paa Kongens Stald sluppen løs af Stald-Karlens Hænder i de flette Egne omkring Babylon. Over-Jæger-Mesteren og alle de andre Betientere løb efter den med samme Urolighed, som den fornemste Gilding efter Tispen. Over-Jæger-Mesteren nærmede sig til Zadig, og spurgde: om han ikke havde seet Kongens Hest gaae forbi? Det er nok en Hest, svarede Zadig, som galopperer meget vel, er fem Fod høj, har meget lave Øko, har en Hale tre og en halv Fod lang. Stængerne til han hans Bidsele ere af Guld til tre og tyve Karots næst bedste, hans Beslag er af Sølv til elleve Pen-
ge.

ge. Hvad Bei har den taget, hvor er den?
 Spurgde Over-Jæger-Mesteren. Jeg har
 ikke seet den, svarede Zadig, og jeg har hel-
 ler aldrig hørt tale derom.

Over-Jæger-Mesteren og den fornemste
 Gilding tvivlede ikke, at de jo i Zadig havde
 Synen til Kongens Hest og til Dronningens
 Tispe. De forde ham frem for den store Des-
 sterhams Forsamling, som dømde ham til
 at rampes, og siden sin Livs Tid at være
 landflygtig i Siberien. Næppe faldt Dom-
 men, førend man fandt baade Hesten og
 Hunden igien. Dommerne saae sig til største
 Hierte-Rag nødte til at forandre deres Dom.
 Men de dømde Zadig til at betale fire hund-
 drede Unzer i Guld, fordi han sagde sig at
 have seet det, som han dog ikke havde seet.
 Han maatte strax ud med disse Boder. Si-
 den fik Zadig Tilladelse at føre sin Sag for
 den store Desterhams Raad. Hans Tale
 var af saadant Indhold, som følger:

Resfærdigheds Stierner, Videnskabers
 Afgrunde, Sandheders Speile, I som ha-
 ve Bægt af Bly, Haarhed af Jern, Klarhed
 af Demant og stor Lighed med Guld! Si-
 den det er mig tilladt at tale i denne høve
 For

Gorsamling, saa sværger jeg Eder til ved Oromasdes, at jeg aldrig har seet Dronningens ærværdige Tispe, ikke heller Kongernes Konges hellige Hest. See her, hvad skeede. Jeg gik og spadserede hen imod en liden Skov, hvor jeg siden kom den høyanseelige Bilding og den høvædle Over-Jæger-Mester i Møde. Der saa jeg Godspor i Sandet af et Dyr, kunde let slutte, at en liden Hund maatte have gaaet derigiennem. Lange Furer, som ikke stak dyb ned, og vare stregede over de ophøjede Steder i Sandet imellem Sporrene, tilkiendegave, at det maatte være en Tæve-Hund, hvis Patter hængde side ned, saa at den for kort siden maatte have kast sine Hvalpe. Kiende-Tegn af et andet Slags, som syndtes stedse at have slettet og stryget Sandet jevnt ved Siden af Fodderne, viiste mig, at hun maatte have haft lange Øren, og som jeg mærkede derhos, at Sandet heele Bejen igiennem var mindre nedtrykt af den ene God, end af de andre tre, saa begreb jeg deraf, at vor allernaadigste Dronnings Hund maatte være, om jeg tør sige det, noget halt paa den ene God.

Hvad Kongernes Konges Hest angaar,

Da

da tiener til Efterretning, at, som jeg spadserede paa adskillige Støg igiennem samme Skov, saa blev jeg Spor vaer af Heste-Sto, alle lige vidt fra hinanden. Der maa en Hest have været, sagde jeg, som gaar en fuldkommen god Galop. Støv af Træerne omkring en snæver Sti, der ikkun var syv Fod bred, laa paa høyre og venstre Haand ophøyet til tre og en halv Fod, fra Midten af Stien af at regne. Hesten, sagde jeg, maa have en Hale af tre og en halv Fod, hvilken, ved at slaae til høyre og venstre Side, maa have fejet dette Støv ned af Træerne. Under Træerne, som gjorde en Due-Gang ud, fem Fod høy, saae jeg Blade, som nydelig vare faldne af deres Greene; og jeg begreb, at Hesten maatte have rørt derved, folgelig være fem Fod høy. Bidselet anlæggende, da maa det være af Guld til tre og tyve Karats; thi Stængerne deraf har han gniæt imod en Steen, som jeg med Forsøg har befunden at være en Prove-Steen. Endeligen har jeg af andre Merker, som hans Beslag har gjort paa en Kiesel-Steen, sluttet, at han maatte have det af Sølv til elleve Penge.

Alle Dommerne forundrede sig over Zadigs store og fine Skionsomhed, og dette kom baade for Kongens og Dronningens Øren. Alle vegne talde man om ingen anden, end Zadig, i Forgemaal, Gemal og Kabinet; og, endskiønt alle lærde sandt for got, at man skulde lade Zadig, som Trolde-Mand, brænde, saa beføel Kongen dog at levere ham de fire hundrede Unzer, hvilke han var dømt til at betale i Penge-Straf, tilbage igien. Skriversen, Rettens Betientere, Prokuratoren, alle kom i et høytideligt Optog, for at bringe ham disse fire hundrede Unzer, ikkun de tre hundrede og halvfemsindstive deraf beholdte de til Rettens Omkostning, og deres Guld-mægtiger udbade sig noget for deres Umag.

Zadig saae, hvor farligt det undertiden var at være alt for klog, og han besluttede fast og vist hos sig selv, at han ved nærmeste Leilighed ikke skulde sige, hvad han havde seet.

Denne Leilighed fandt sig snart. En Stats-Fange flygtede ud af sit Fængsel, og gik Zadigs Binduer forbi. Man spurgde Zadig, han svarede intet; men man beviiste ham over, at han havde seet ud af Binduet. For den Forsælle blev han dømt at betale
fem

fem hundrede Unzer i Guld, og han takkede sine Dommere for deres Raade, som Skif var i Babylon. Store Gud! Sagde han ved sig selv, hvad man dog er at beklage, naar man spadserer i en Skov, hvorigiennem Dronningens Hund og Kongens Hest ere komne? Hvad det dog er farligt at see ud af et Bindue? Og hvad det dog er vanskeligt at blive lykkelig her paa Jorden?

Sierde Kapitel.

* * * * *

ed Philosophie og Venskab vilde Sadig troste sig imod de Modgangs Stod, som Lykken havde tilføjet ham.

Han havde uden for Babylon et Huus, som var indrettet og prydet med god Smag, hvori han samlede alle de Kunster og Fornøielser sammen, som kunde anstaae en dydig Mand. Hans Bog-Sal stoed om Morgenens aaben for de Lærde, og hans Bord om Aftenen for et got Selskab; men han fornem snart, hvilke

farlige Folf de Lærde ere? Der reiste sig en stor Trætte iblant dem om een af Zoroasters Love, som forbød at spise Griffer. Hvor fand man forbyde Griffen, sagde nogle, naar dette Dyr er ikke til en Gang? Det maa jo vel være til, sagde andre, siden Zoroaster ikke vil, at man maa æde det. Sadig vilde foreene dem, i det han sagde: Ere Griffer til, da tør vi ikke spise dem; men ere de ikke til, kunne vi meget mindre spise dem, og dermed fand man paa begge Sider adlyde Zoroaster.

En lærd Mand, som havde skrevet en Bog i tretten Bind om Griffens Egenskaber, gjorde en meget alvorlig Sag deraf, fra hvilken han ikke kunde udvikle sig, uden ved Middel af en anden lærd Mand, Broder til hans Ven Rador. Fra den Tid af var han meer for et got Selskab, end for Omgang med de Lærde. Han samlede til sig de dydigste Folf og de elskværdigste Fruentimmer i Babylon; han tægt imod dem med nydelige Maaltider, og gav dem ofte Musik i Forvejen; al Ting var krydet med smukke Samtaler om behagelige Ting, hvorfra han vidste at forjage Omhyggelighed for at lade sin Forstand see i Rhyt-
ter

ter, den sikkerste Maade at bevise, at man ingen har, og det beste Middel til at fordærve det meest glimrende Selskab. Han gav ikke ringeste Tegn til nogen forsængelig Hovmod, enten i sine Benner eller Ræters Bal; thi han foredroeg Legemet for Skyggen, Virkelighed for Ladsom i al Ting, og han skaffede sig dermed en oprigtig Høragtelse til Beje, som han dog ikke medede til.

Lige over for ham boede Arimazes, en Mand fuld af Stolthed og Indbilding, som hævdede sig nu med at bagtale Verden, fordi han ikke ret kunde gjøre sin Lykke deri, som han ønskede. Hvor rig han end var, havde han dog Illmag med at samle Hykkere til sig. Den Rassen af Bogne, som kiorde ind til Sadig om Aftenen, faldt ham besværlig; men det Rygte, som løb omkring til hans Berømmelse og Fordeel, opirrede ham endnu meer. Undertiden gik han hen til Sadig, og satte sig som ubuden Gæst til Bords. Der spildte han heele Selskabets Glæde, ligesom man siger om Spy-Fluer, at de besmitte alt det Riid, de sætte sig paa. Det hændte sig en Gang, at denne Mand vilde have et Fruentimmer til Bords, hvilket, i Steden for at

imodtage hans Indbydelse, gif hen at spise hos Zadig. En anden Gang talde den ene med den anden paa et offentligt Sted, hvor høyeste Ret holdtes, de kom til en stor Herre, som bad Zadig til Aftens Maaltid, og bad ikke Arimazes. Det usorsonligste Had og Siendskab reiser sig ofte af Anledning, som ikke ere vigtigere, end disse. Denne Person, hvilken Folk kaldte den Misundelige i Babylon, satte sig for at spille Zadigs Verdens Velsærd, fordi man kaldte ham den lykkelige. Leilighed at giøre ont findes hundrede Gange om Dagen, og den at giøre got ikkun een Gang om Aaret, som Zoroaster siger.

Den Misundelige besøgte Zadig, som han fandt spadserende i Haugen med to af sine Benner og et Gruentimmer, som han ofte sagde kiertige Ting til; men uden anden Absigt, end just for at sige dem. Man kom paa Tale om den Krig imod Fyrsten af Syrkarien, Kongens Skatkyldige, som Kongen nyeligen havde gjort en lykkelig Ende paa. Zadig, der have vilst store Mandoms Prover i denne korte Krig, beromde Kongen meget, og Gruentimret endnu meer. Han toeg

sin Skrivers Bog op af Lommen, og tegnede fire Vers deri, hvilke han digtede paa staaende God, og gav dem den smukke Person, som gik ham ved Siden, at læse. Hans Venner bade, at de maatte faae dem; men Dymghed, eller rettere, Egen-Kierlighed paa sit rette Sted anvendt, forboed ham at fyldestgiøre deres Begiering. Han vidste, at saadanne Vers, som man ryster ud af Ermet, behage ingen, uden den, til hvis Ære de gøres. Han rev Bladet af Bogen i tu, paa hvilket han nyeligen havde skrevet, og fastede begge Stykkerne hen i en Rosen-Busk, hvor man forgæves siden søgte efter dem. Imod Forventning begyndte en liden Regn at falde, de gik ind igien. Den Misundelige, som blev i Haugen tilbage, ledte saa længe, at han fandt et Stykke af Bladet. Det var revet over saaledes, at enhver Halv-Part af Versene, som fyldte Linien, havde en Mee-ning for sig selv, ja kunde endog ansees for et Glags korte Vers; men formedelst en sammere Hændelse endnu befandtes, at de udgjorde en Mee-ning, som udstodte de grueligste Bespottelser imod Kongen. Man læste:

Under Ondskabs Geleide
 Paa Thronen stasfæstes
 Og den eeneste Seide,
 Hvoraf man nu giæstes,

Denne Gang var den første, den Misundelige blev lykkelig i sin Lives Tid. Han havde det i Hænde, som kunde gjøre en dydig og elskværdig Mand ul lykkelig. Guld af saa grum en Glæde, loed han dette Skand-Skrift, som var skrevet med Zadigs egen Haand, komme frem for Kongen. Han blev bragt i Fængsel, de to af hans Benner og Fruentimmeret med. Hans Sag kom snart til Ende, uden at gjøre ham den Ære at høre hans Forsvar en Gang. Kort efter at han havde faaet sin Dom, befandt den Misundelige sig paa et Sted, hvor Zadig skulde forbi; og han sagde til ham med lydelig Stemme, at hans Vers duede intet. Det var ikke Zadigs Drøm at ville ansees for god Poet; men han maatte fortvivle over at dømmes som een, der havde forbrudt imod Majesteten, og at hans tvende Benner tillige med det smukke Fruentimmer skulde sidde i Forvaring, for en Forseelse, som han ikke havde begaaet. Det blev ham ikke tilladt at forsvare sig, fordi hans

hans egen Haand laa der, og talede imod ham. Saaledes var Loven i Babylon. Derover blev han ført ud til Netter. Stedet igiennem en stor Mængde nysgierrige Tilskuere, blant hvilke ingen torde ynke ham: de flokkedes ikkun sammen i Hobe-Tal, for at gloe ham op i Dynene, hvordan han var til Mode, og for at merke, om han døde med gode Miner? Ingen var bedrøvet, uden hans Paarørende, fordi der var intet efter ham at vente til Arv. De tre Deele af hvad han ejede, kom ind i Kongens Skat-Kammer, og den fjerde Deel blev den Misundelige tildømt.

Som han endnu sad, og beredte sig til Døden, fley Kongens Papegøye ud af sit Buer, og slagrede omkring, indtil den kom over Sædigs Hauge, hvor den sagtede Flugten, og nedlød sig paa en Rosen-Busk. En Færsken af et Træ, som stoed strax hos, var dreven didhen af Vinden, og falden paa et Stykke af Papiret, hvortil den havde klistret sig. Fuglen tog baade Færskenen og Papir-Lappen med sig, og fley dermed ind paa Monarkens Knæ. Denne nysgierrige Herre læste nogle Ord paa Papiret, som havde ingen Mæning, og syntes at være Endelser af

Bers. Han var en Elsker af Poesie, den Hændelse med Papegojen bragde ham i dybe Tanker. Dronningen, som erindrede sig det, der var skrevet paa Seddelen, som Zadig kom i Ulykke for, loed sig samme bringe. Man holdt Stykkerne sammen, som passede fuldkommen vel til hinanden. Derpaa læste man Bersene heele, saaledes, som Zadig havde gjort dem:

Under Ondskab's Geleide   stoed Krigen i Lue:
Paa Thronen stadfæstes   nu Verdens Regent;
Og den eeneste Feide,   for hvilken vi grue,
Hvoraf man nu giestes,   har Rierlighed sent.

Kongen gav strax Befaling, at Zadig skulde komme frem, og derhos, at baade hans tvende Benner og det smukke Gruentimmer skulde løsgives af deres Rængsel. Zadig kastede sig paa sit Ansigt ned for Kongens og Dronningens Foder. Han bad dem allerunderdanigst om Forladelse, at han havde gjort saa flette Bers, som disse; han taledede med saa stor Ynde, Forstand og Synd, at Kongen og Dronningen vilde anden Gang see ham. Han kom atter, og behagede endnu meer. Man gav ham alle de Midler, som hørde den Misundelige til, hvilken havde falskelig anklaget

get ham. Men Zadig leverede dem alle tilbage igien, og den Misundelige fandt ingen anden Fornøielse derover, end den, at han beholdt, hvad han havde for. Kongens Høiagtelse for Zadig toeg til Dag fra Dag. Han gjorde ham deelagtig i alle sine Fornøielser, og raadforde sig med ham i alle vigtige Sager. Dronningen omgiffes ham fra den Tid af med en Artighed, som kunde blive farlig for hende, for Kongen, hendes høye Gemahl, for Zadig og for Riget. Zadig begyndte at troe, at det ikke var saa vanskeligt at blive lykkelig.

Semte Kapitel.

iden kom, at man skulde helligt holde en stor Fæst, som indfaldt hver semte Aar. Det var Skik i Babylon, naar saa lang en Tid var omme, at tilkiendegive paa en høitidelig Maade, hvo af Undersaatterne havde forrettet den ædelmodigste Gierning? De Store og de Lærde vare Domme-
 re.

re. Den fornemste Herre, som havde over Byen at sige, opregnede de prægstigste Bedrifter, hvilke under hans Regiering havde tildraget sig. Man begyndte at samle Stemmer. Kongen sagde Dommen af. Folk stimlede sammen til denne Høytid fra alle Jordens Hjørner. Den, der vandt, fik af Monarkens Haand en Guld-Skaal, med Edel-Steene besat, og Kongen sagde: Tag imod denne din Edelmødigheds Belønning, og vilde Guderne, at jeg al Tid havde Undersaatter, som ligne dig!

Da denne navnkundige Dag kom, loed Kongen sig see paa sin Throne, omringet af de Store, af de Lærde, af dem, som vare udsendte fra alle Nationer, for at indfinde sig til en Kamp, hvor Værelse blev indlagt, ikke med Hestes hastige Lob, ikke med Legems Styrke; men med Dyd. Den fornemste Herre opregnede med høj Røst de Bedrifter, som kunde fortjene til Bedkommende denne uskatteerlige Belønning. Han taledes intet om, hvorledes Sadig havde bevist, at han besad en stor Siæl med det, at han gav den Misundelige alt sit Guds tilbage. Saadan Gierning fortiende ikke at bære Prisen for andre.

Han

Han forestillede først en Dommers, som havde dømt een af Undersaatterne imod i en vigtig Sag, af en Bildfarelse, som han ikke kunde kræves til Ansvar for; men dog gav han den fornærmede alt, hvad han ejede: hvilket var ligesaa meget som det, denne havde tabt.

Siden kom han frem med et ungt Menneske, som havde hierteligen forelsket sig i en Jomfrue, med hvilken han snart skulde holde Bryllup; men da hans Ven havde nær gaaet fra Forstanden af Kierlighed til samme Person, afstoed han hende til ham, og, foruden den Afstaaelse, betalede han hendes Medgift ud.

Endeligen nævnede han en Krigs-Mand, som i den Tyrkaniske Krig havde været et større Edelmødigheds Exempel endnu. De fiendilige Krigs-Folk snappede ham hans Kiereste bort, og han forsvarede hende imod dem: ham blev sagt, at andre Tyrkanier stoede nogle Skit derfra i Færd med at bortføre hans Moder; hvorpaa han forloed sin Kiereste med grædende Dyne, og løb hen at redde sin Moder: derfra kom han tilbage igien til hende, som han elskede, og fandt hende i sidste Suf.

det af med sig selv; hans Moder stillede ham for, at hun ikkun havde ham alleene at vente sig Hielp og Bistand af, og han havde det Hierte, at han kunde føre over sig at leve.

Dommerne vare paa Krigs-Mandens Partie. Kongen toeg Ordet, og sagde: baa: de hans og de andres anfordte Bedrifter ere smukke; men de sætte mig ikke i nogen Forundring. For nogle Dage siden havde jeg kastet Unnaade paa min Minister og forrige Favorit, Koreb. Jeg beklagede mig med Hæftighed over ham, og alle mine Hof-Folk forsikkrede, at jeg var alt for lemfældig endnu. Den ene kappedes med den anden, hvo der kunde sige meest ont om Koreb? Jeg spurgde Saa dig, hvad han tænkte, og han understøed sig at tale vel om ham. Jeg tilstaar, at jeg i vore Historier har fundet Exempel paa, at een af egne Midler har oprettet en anden den formedelst Bildfarelse tilføiede Skade; at een har overladt sin Kiereste til en anden; at een har holdt meer af sin Moder, end af sin udkaarne Mage; men det, at een har talt vel om en Minister, som var i Unnaade, imod en regierende Herre, som var vred, det har jeg ingensteds læst. Jeg giver ti tusinde Guld-Stykker

fer til hver af dem, hvis ædelmodige Gier-
ninger man nylig har opregnet; men Skaa-
len giver jeg Zadig.

Allernaadigste Konge, sagde han, det er
Eders Majestet alleene, som fortjener Skaa-
len. Eders Majestet alleene har gjort noget,
som ingen har hørt Lige til; thi Jvar Konge,
og J fortørnedes dog ikke paa Eders aller-
underdanigste Diener, da han sagde Eder i E-
ders Hidsighed imod. Alle forundrede sig
over Kongen og over Zadig. Dommeren,
som havde givet sin Formue bort; den, der
havde afstaaet sin Kiereste til sin Ven;
Krigs-Manden, som havde reddet sin Mo-
der, og ladet sin Halv-Deel i Stikken, fik
alle Foræringer af Monarken, de saae deres
Navne indskrevne i de ædelmodiges Bog.
Zadig fik Skaalen. Kongen inlagde sig den
Vre, at han blev holdt for en god Regent, en
Vre, som han ikke længe vedligeholdte. Hov-
tiden gik hen med Fæster, som varede længer, end
Loven foreskrev. Man forde Sorgen-Spil
op, som kom Tilskuerne til at græde, og Lyst-
Spil, som opvakte dem til Latter, hvilket var
bleven brugeligt i Babylon. Man fandt
endnu hufte den Dag over heele Asien. Za-
dig

dig sagde: saa er jeg da omsider bleven lykkelig; men deri toeg han seil.

Siette Kapitel.

vor ung han end var, blev han sat til at være Overdommer over alle Rette-
ne og Dom-Stoelene i

Riget. Dette høye Embed beklædte han som en Mand, hvilken Gud havde givet Kundskab og Retsindighed. Det er fra ham, at Folkene have faaet denne store Grund-Regel: at det er bedre, at lade det komme an paa at frelse og frikende en skyldig, end fordomme en eeneste uskyldig. Han troede, at Lovene vare givne, lige saa vel for at komme Undersaatter til Hielp, som for at skrække dem. Det var hans ypperligste Gave, at han kunde udvikle Sandhed, som alle Mennesker ere eenige om at formørke for hin anden. Denne store Gave brugde han fra den første Dag af, at han kom ind i Embedet. En berømt
Klob-

Riobmand af Babylon døde i Indien, han havde ladet begge sine Sønner gaae i lige Ahr, efter at han havde giftet deres Syster ud; og han efterloed sig en Gave af tredive tusinde Guld-Stykker til den iblant sine Sønner, som kunde holdes for at bære størst Kierlighed til ham. Den ældste bygde ham et Grav-Sted op: den anden forøgede med en Deel af sin Ahr sin Systers Medgift. Alle Mennesker sagde: Den ældste elsker sin Fader meest. Den yngste elsker sin Syster meest. De tredive tusinde Guld-Stykker høre den ældste til.

Zadig loed begge komme frem, een efter anden. Han sagde til den ældste: Eders Fader er ikke død, han befinder sig vel igien efter sin sidste Sygdom, han kommer tilbage til Babylon. Gud være lovet, svarede det unge Menneſke; men see her, dette Grav-Sted har dog kost mig en Deel! Siden sagde Zadig det samme til den yngste. Gud skee Lov, svarede han, nu vil jeg levere min Fader igien alt, hvad jeg har; men jeg ønskede nok, at han loed min Syster beholde hvad jeg har givet hende. I skulle ikke ud med noget, sagde Zadig; men I skulle tværtimod

imod bekomme de tredive tusinde Guld. Stykker, fordi Jelske Eders Fader meest.

En meget bemidlet Jomfrue havde givet Egteskabs Løfte til tvende Lærde, og da hun i nogle Maaneder var bleven undervist af hver i sær, befandt hun sig frugtsommelig omsider. Begge vilde ægte hende. Jeg vil tage den til min Mand, sagde hun, som har sat mig i Stand til at give Regieringen en Undersaat. Det er mig, sagde den ene, som har gjort den gode Gierning; nei mig er det, sagde den anden, som fandt roese sig af den Fordeel. Nu da, svarede hun, saa er kiender jeg den for Fader til Barnet, som fandt opdrage det best. Hun gjorde Barsel med en Son. Enhver af de Lærde vilde besørge hans Opdragelse. Sagen kom for Zaidig. Han loed begge Lærde hente til sig. Hvad vil du lære din Umyndige? Sagde han til den første. Jeg vil lære ham, svarede Doktoren, Talens otte Parter, Disputer, Kunsten, den Lære om Stiernernes Virkning og Aandernes Magt, hvad der forstaas ved Selvstændighed, ved det fordragne, det samlede, og saadant meer, og saadant meer, og saadant meer. Jeg, sagde den anden, jeg vil

vil stræbe at giøre ham til et retfærdigt Menneske, som er værdt at have Venner. Sadig domde: du maa være hans Fader, eller ikke, saa skal du ægte hans Moder.

Daglig Dags kom Klage ind til Hoffet over Landshøvdingen i Medien, ved Navn Trax. Det var en stor Herre, som ikke just havde saa ont et Gemyt af Naturen; men var bleven af Hovmod og Vellyst forderved. Siælden kunde han taale, at man talede til ham, og aldrig, at man understoed sig at sige ham imod. Aldrig var nogen Paafugl saa forfængelig, nogen Due saa vellystig, nogen Snegl saa lad og doven, som han var. Han havde ikke Lyst til andet, end falsk Ære og falske Fornøjelser. Sadig toeg sig for at forbedre ham.

Han sendte ham paa Kongens Begne en Concert-Mester med tolv Stemmer og fire og tyve Violoner, en Hof-Marskalk med sex Kofke og fire Kammer-Herrer, hvilke aldrig maatte forlade ham. Kongen havde befaleet, at følgende Forskrift noye skulde følges. See her, hvortledes tilgik.

Den første Dag om Morgen, da den vellystige Trax vaagnede, kom Concert-Mester

Mesteren ind med sine Stemmer og Violon-
ner: en Kantate blev affungen, og hver tre-
die Minut var Omkvædet dette:

Stor er hans Fortieneste,
Stor hans Naade, stor hans Magt:
Hvor fornøyet fand han see,
Naadig Herre! paa sin Pragt?

Da Synges-Stykket var ude, holdt en
Kammer-Herre en Tale for ham, som va-
rede i tre Korteer, hvori man med Villie roe-
ste ham for alle de gode Egenskaber, som fat-
tedes ham. Naar Talen var til Ende, blev
han bragt til Bords under Instrumenternes
Lyd. Middags Maaltidet varede i tre Ti-
mer. Saa snart han lukte sin Mund op
for at snakke, sagde den første Kammer-Her-
re: Han skal have Ret; han havde næppe
talt fire Ord, førend den anden raabde:
Han har Ret. De andre to Kammer-Her-
rer loe, alt hvad de kunde, over de snousse
Indfald, som Trax havde, eller skulde ha-
ve haft. Efter Maaltid igiennemtoeg man
Kantaten.

Den første Dag kom ham angennem for
udi høy Grad, han tænkte, at Kongernes
Konge

Konge ærede ham efter Fortieneste. Den anden syndtes ham mindre fornøvelig, den tredie var tvungen; den fjerde utaalelig; den femte en Pine. Endeligen blev han fortrædelig over, at han al Tid skulde høre et og det samme:

Hvor fornøyed fand han see,
Naadig Herre! Paa sin Pragt?

Al Tid høre sig, at han havde Ret; hver Dag, Gud skabte, høre en Prædiken an ved vist Klokke. Slæt, saa skrev han til Hove, for at bede Kongen paa det allerunderdanigste, at han vilde bevise ham den Naade at kalde sine Kammer-Herrer, sine Musici, sin Marskalk, hiem igien: lovede derhos for Fremtiden, at han ikke vilde føre sig saa stolt op; men passe bedre paa sit Embeds Forretninger. Han loed sig ikke saa meget hyfle for, han holdt ikke saa mange Fæst-Dage, som før, og han blev lykkeligere; thi som Sadder siger: al Tid Fornøjelse det er ingen Fornøjelse.

Sadig lagde steds nye Prøver paa sin Skarpsindighed og sit fromme Gemt for Dagen, Folket tilbød ham, Kongen elskede ham;

ham; hans foregaaende Modgang tienede if-
 fun til at forøge hans nærværende Lykke;
 men han havde hver Nat en Drøm, som
 gjorde ham meget urolig i sit Sind. Først
 kom det ham for, som han kunde ligge paa
 tørre Urter, iblant hvilke nogle stak og gior-
 de ham Uleilighed; siden syntes ham, at
 han hvilede saa sødt paa en Rosen-Seng;
 men derfra gik en Slange ud, som med sin
 spidse og forgiftede Tunge saarede ham ind
 i Hjertet. Ja Mænd! Sagde han, før
 har jeg længe nok ligget paa de tørre og hvas-
 se Urter, nu ligger jeg paa Rosen-Sengen;
 men Slangen, hvad monne der blive af?

Syvende Kapitel.

adigts Ulykke toeg just sin Op-
 rindelse af hans Lykke, og af
 hans Fortienester i sær. Han
 havde hver Dag Samtale med Kongen og med
 Astarte, hans høye Gemahlinde. Den
 Ynde, som ellers al Tid fulgte hans Dmgang,
 blev

blev dobbelt saa stor ved den Begierlighed, han havde til at behage, hvilken er det samme for Forstanden, som Prydelse er for Legemet. Hans Ungdom og dette yndige Væsen gjorde efter Haanden en Indtryk over Astarte, som hun ikke selv en Gang i Begyndelsen blev vaer. Hendes Kierlighed fremboorte i Ufskyldigheds Barm. Uden Betænkning og uden Frygt undte Astarte sig selv den Fornøjelse at see og høre en Mand tale, som baade var hendes Mand og heele Staten saa kær; aldrig loed hun af at berømme ham for Kongen; hun snakkede med sine Fruentimmer om ham, og disse gjorde endnu større Høytid af ham, end hun; alting hialp til med at trykke dybere ind i Hjerter den Nis, som hun ikke fornam. Hun gjorde Sadig Foræringer, hvori Kierlighed loed sig meer see, end hun tænkte; hun troede, at hun ikkun talede som en Dronning, der var fornøyet med hans Tjeneste, og hun talede dog undertiden som et Fruentimmer, der havde Anstød af Kierlighed.

Astarte var meget deiligere, end denne Semire, som hadede de Genøiede saa meget, og denne anden Kone, som vilde skiere Næsen

sen af sin Mand. Den fortrolige Omgang med Astarke, de kjerlige Samtaler, som hun selv begyndte at rødme ved, disse Dyen-Kast, som hun vilde vende fra ham, og som dog al Tid faldt paa ham igien, antændte en Ild i Zedigs Hjerte, hvilken han forundrede sig over. Han kæmpede, han kaldte Philosophie, som al Tid havde hjulpet ham, til Hielp; han fik Oplysning af den; men han fik ingen Lindring.

Pligt, Taknemmelighed, den højest Majestets Fornærmelse, stoede ham som lige saa mange Hævns Guder for Dyen. Han var i Strid, han vandt Seyer; men den Seyer, som han alle Dyeblik paa Dagen maatte indlegge, kostede ham Suk og Taare. Han understoed sig ikke meer at tale til Dronningen med den søde Frihed, som saa meget havde indtaget dem begge. Hans Dyne saae dumme ud, hans Omgang var tvungen, hans Snak uden Samling, han skulede mod Jorden, og, naar imod hans Villie hans Dyen-Kast en Gang kunde vendes til Astarke, fandt de Dronningens badede i Taare, og gandske gnistrende: det loed, som den ene vilde sige til den anden; vi frygte for at elske hin.

hin anden, vi brænde begge af en Ild, som vi begge fordømme.

Zadig gik fra hende forvirred og fortabt, med en Byrde paa Hjertet, som det ikke længer kunde bære: i disse Bevægelser Hæstighed kom Rador, hans Ven, efter hans hemmelige Anliggende: som et Menneske, der længe har havt Anfald af sølelig Smerte, giver omsider sit Onde tilkiende med et Skraal, som en dobbelt smertefuld Hølelse tvinger ham af, og med en kold Sveed, som triller ham ned af Panden.

Rador sagde til ham: jeg har allerede opdaget de Hølelser, som I ville skjule for Eder selv. Vore Sindes Bevægelser have Kiendte-Tegn, som man ikke kand tage Feil af. Dom selv, min Kiere Zadig, siden jeg har læst, hvad jeg nu vil sige, i Eders Hjerte: om ikke Kongen der kand blive en Bevægelse vaer, som fortørner ham? Han har ingen anden Feil, end den, at han er saa skindsyg, som noget Menneske i Verden kand være. I giøre Eders Kierlighed Modstand med større Kraft, end Dronningen bruger til at bestridde sin med, fordi I er Philosoph, og fordi I er Zadig. Aftarte derimod er et Fruent

E

tims

timmer, hun lader sine Øyne Vink tale med
 saa meget des større Frækhed, som hun er langt
 fra at troe sig skyldig endnu. Af uløselig
 Tillid til sin Uskyldighed tager hun sig ikke
 vare nok for Uansændighed i sin udvortes
 Opførsel. Jeg maa skælve paa hendes Beg-
 ne, saa længe hun endnu har intet at bebrei-
 de sig selv. Dersom I begge vare eenige,
 kunde I bedrage alles Øyne. En Kierlig-
 hed, som begynder først, og som bestrides,
 brøder offentlig frem; en fyldestgiort, en
 fornøyet Kierlighed kand skjule sig. Saa-
 skælvede ved det Forslag at forraade Kongen,
 sin Belgiorer; og han beviste aldrig større
 Trostid imod sin Herre, end da han blev
 skyldig i en Forseelse, som ikke var frivillig.
 Dronningen havde imidlertid Saa-
 saa ofte paa Tungen; hun blev saa rød i sit
 Ansigt, naar hun nævnte det; hun var snart
 saa munter, snart saa mut, naar hun talte
 med ham i Kongens Nærværelse; naar han
 gik bort, faldt hun saaledes i Staver, at
 Kongen blev forvirret derover. Han troede
 alt, hvad han saae, og han bildte sig alt ind,
 som han ikke saae. Han lagde i sær Mærke
 til, at hans Gemahlsindes Øie vare blaa,

og Fadrigs Sko vare blaa; at hans Gemahls
 indes Baand vare gule, og Fadrigs Bon-
 net var gul: et skrækkeligt Notabene for saa
 om en Prinds, som han var! Mistanke for-
 vandledes til Bished i hans opirrede Gemyt.

Alle Kongers og Dronningers Slaver es-
 re at ansee som lige saa mange Speidere af
 deres Hierter. Man kom snart i Erfaring
 om, at Astarte var forelsked, og at Moab-
 dar var skindsyg. Den Misundelige, som
 ikke havde forbedret sig, fordi Flint ikke blods-
 gøres, og giftige Dyr beholde al Tid deres
 Forgift, den Misundelige, siger jeg, skrev
 Moabdar et Brev til uden Navn, onde
 Menneskers skændige Tilflugt, som al Tid
 foragtes; men gjorde dog den Gang sin Virk-
 ning, fordi Brevet bestyrkede de bedrøvede
 Tanker og Følelser, hvoraf Regentens Hier-
 te var plaget. Tilsidst var han iffkun betænkt
 paa Maaden at hævne sig. Han besluttede en
 Nat en Gang at tage Dronningen af Da-
 ge med Forgift, og at henrette Fadrig med
 Strikken, imod Dagningen. En ubarmhjer-
 tig Gilding, som skulde fuldføre denne Hævn,
 fik Befaling derpaa. Samme Tid var en lis-
 den Dværg inde i Kongens Gemak, han var

stum; men ikke dø. Det var ham tilladt at være al Tid derinde, og, som et andet tamt Dyr, at være Bidne til det, som aller hemmeligst skeede. Den liden stumme var aldeles baade paa Dronningens og Fadigs Partie. Han hørde med lige saa stor Forundring, som Skræk, hvorledes deres Døds Dom blev affagt; men Maaden at forekomme Virkninggen af saa skrækkelig en Befaling, som inden saa Fimer maatte sættes i Verk? Skrive kunde han ikke; men tegne havde han lært, og kunde i sær tegne al Ting livagtigen af, hvad han vilde. En Deel af Matten gik hen med at afpendle det, han agtede at lade Dronningen at vide. Hans Tegning foreskillede Kongen meget vred i et Hjørne af Tavlen, staaende som den, der befalede sin Gilding noget; siden en Strikke og et Kar paa et Bord; Dronningen midt paa Tavlen, hende i sine Fruentimmers Arme; Fadig ved hendes Foder qvalt. Dye-Kredsen stillede en opgaaende Sol for, at betegne, hvorledes denne Henrettelse vilde skee imod Mogen-Rodens Ankomst. Saa snart havde han ikke Arbeidet færdigt, førend han løb hen til et af Astartes Fruentimmer, vaagnede og bety-

betydede hende, at hun usfortøved skulde bringe Dronningen Tavlen.

Imidlertid banker det midt om Natten paa Sadigs Dor: han tvivler, om det er en Drom, eller ikke? Han aabner Brevet med en rystende Haand. Hvor fuld af Forundring blev han ikke, hvis fandt noksom udsige den Forvirrelse og Fortvivlelse, som overfaldt ham tillige, da han læste disse Ord " " " Tag Flugten, og det strax, eller og I komme strax til at miste eders Liv. Vort Sædig! Jeg befaler eder det af en ynkværdig Kierligheds Drift, som jeg har stedse sat mig imod; men omsider vedstaar nu, da jeg er færdig at sone den med min Død. Skyldig var jeg ikke; men erfarer dog, at jeg nu skal døe som Synderinde.

Sadig kunde næppe mæle et Ord. Han sendte Bud efter Kadon, og gav ham Seddelen, uden at sige noget, i Hænde. Kadon tvang ham til at giøre, som hun skrev, og paa den hellige Time at tage Flugten til Memphis. Dersom I gaa hen at besøge Dronningen, sagde han, blive I Marsag til, at hun saa meget des snarere maa døe: dersom I tale til Kongen om den Sag, maa I miste hende

lige fuldt. Jeg skal nok see til, hvor hun bliver af. Hytter J eder selv. Jeg vil udsprede det Rigte iblant Folk, at J have taget Bejen til Indien. Jeg har i Sinde at komme snart efter, og finde eder igien, og saa skal jeg berette eder, hvad imidlertid skeet er i Babylon.

J samme Øyeblik loed Rador to Dromedariet af dem, som best kunde løbe, sørenden for en hemmelig Bag-Port paa Gaarden: Saa gik maatte af Sted, og var færdig at give Vanden op. En eeneste Opvarter fulgte med ham; og i en Hast kom han Rador af Sigte, som stoed tilbage fuld af Forundring og Bekymring.

Da denne anseelige Flingtling kom overst op paa en Banke, hvorfra man kunde overssee Babylon, kastede han sine Øyne hen paa Dronningens Pallads, og daanede. Saa snart han kom til sig selv, gjorde han ikke andet, end græd, og ønskede sig død. Til sidst, da han havde overvejet, hvilken ynkelig Skæbne det allerelskværdigste Fruentimmer og den allerstørste Dronning i Verden fik, saa tænkte han i et Øyeblik paa sig selv igien, og raabte: hvad er dog Menneskens Liv her i Verden!

den! O Dyd, hvad har du nyttet mig til? Evende Fruentimmer have skammeligent narret mig; det tredie, som er uskyldigt, og sinuffere, end de andre, hun skal døe. Alt det Gode, jeg hidindtil har gjort, har været en Kilde til Forbandelser over mig, og jeg har ikke været opløstet til Vrens høieste Spidse, uden for at faae des dybere et Fald i Ulyffkens allersæreste Afgrund. Havde jeg været et Skarn, ligerviis som saa mange andre, da havde jeg gandske vist været lige saa lykkelig, som de. Under Byrden af disse bedrøvede Tanker, med Dyne, som vare dumme af Corrigs Skyer, med et Ansigt, hvori Dødens Blegghed var malet, med et Sind, som var nedsynket i mørk Fortvivlelse, blev han ved at fortsætte sin Reise til Egypten.

Ottende Kapitel.

---

* * * * *

adig satte sin Raas efter Stiernerne. Visse glimrende Stierne Samlinger ledte ham hen imod Polen af

E 4

Raas

Ranope. Han faldt i Forundring over disse
 Ens. Rugler, der ikkun synes som svage En-
 ster i vore Dyne, da imidlertid Jorden, som
 virkeligen ei er andet, end en fast umerkkelig
 Punkt i Naturen, kommer vor Begierlighed
 for at være saa stor, og saa herlig. Da stil-
 lede han sig Menneſker for, ſaadanne ſom de
 i Gierningen ere, ſmaa Inſekter, der paa en
 liden Skarm-Tue opſluge, den ene den anden.
 Den livagtige Afbildning ſyntes at tilintergjøre
 hans Ulykker, fordi den viiſte ham, at baade
 det, han var, og det, heele Babylon var,
 var intet. Hans Siæl ſkioed ſig til det uen-
 delige Bæſen frem, og den betragtede, løſ-
 gjort fra ſine Sandſer, Verdens uſoranderli-
 ge Orden. Endeligen, da han blev ſig ſelv
 mægtig igien, og ſolede ſit Hiertes Tilſtand,
 ſaa tænkte han, at Aſtarte fandt ſkee for hans
 Skyld var død, ſaa forſoandt heele Verden
 for hans Dyne, ſaa ſaae han i den heele Na-
 tur intet, uden en døende Aſtarte og en ulyk-
 kelig Zadig. Imidlertid han overgav ſig til
 ſaadan Ebbe og Flod af høy Blisdom og dyb
 Sorg, kom han nærmere Egyptens Grænd-
 ſer; og hans troe Verient var allerede inde i
 den første Bye, hvor han ſogde ham et Her-
 berg

berg op. Sadig spadserede hen imod de Haul-
 ger, som laa omkring Landsbyen. Ikke ret
 langt borte fra den alfare Bei, blev han en
 forgrædt Kone vaer, som kaldte Himmel og
 Jord til Hielp, og et galt Menneske, som
 fulgde efter hende. Han havde allerede halet
 hende ind; hun omfavnede hans Knæ. Man-
 den baade pryglede og skældede hende tillige.
 Af den Vold, som Egypteren brugde, og
 de mange Fortædler, som Konen bad om,
 kunde han slutte, at den ene var skindsyg, den
 anden utroe; men da han havde beseet Fruen-
 timret nærmere, og merket, at hun var af en
 hiertersørende Deilighed, ja lignede endog den
 ulykkelige Astarte noget, fandt han sig indta-
 gen af Medlidenhed over hende, og harmede
 sig over Egypteren. Hielp mig, raabde
 hun med en hulkende Stemme til Sadig, riv
 mig løs af dette barbariske Menneskes Hæn-
 der, frels mit Liv! Ved dette Skraal lob
 Sadig hen at kaste sig, som tredie Mand,
 imellem hende og den grove Karl. Han for-
 stoed noget af det Egyptiske Sprog. Han
 sagde til ham paa dette: jeg besværges Eder,
 om der ellers er nogen Levning af Menneske-
 lighed hos Eder tilbage, at I bære Respekt
 for

for Smukhed og Afmagt. Kunne I saa vns
 Feligen medhandie det Mesterstykke af Natus-
 ren, som ligger ved Eders Foder, og som har
 intet, uden modige Taare, at forsvare sig
 med. Ak! Ak! Svarede den forbittrede ham,
 saa elsker du hende med, saa har jeg og dig at
 hævne mig paa. Strax efter at han havde sagt
 det, forlader han Konen, som han havde sat
 i Haaret, tager sin Lanze i Haanden, og vil
 jage den Fremmede igiennem dermed. Han,
 som var koldsindig i sin Modværg, undgik
 lettelig en gal Mands Stød. Han bemærkte
 sig Lanzen tæt ved det Jern, hvormed
 den var beslagen. Hver trækker til sig, og
 ingen af begge vil give slip. Den gaar i
 Stykker imellem Hænderne. Egypteren
 trækker Raarde. Sadig i lige Maade be-
 væbner sig med sin. De gaa løs paa hin
 anden. Den ene gjør hundrede ubesindige
 Stød; den anden værger dem med Behæns-
 dighed af. Konen, som havde sat sig ned paa
 en Græs-Bænk, satte sit Hoved-Tøj i Lave,
 og saae Spillet an. Egypteren var stær-
 kere, end hans Modstander, Sadig var be-
 håndigere. Den sidste gik til Verks som
 een, der havde samlede Tanker, og vidste,
 hvad

hvad han tog sig for: den første som een, der
 var uden for sig selv, og i sin blinde Brede
 loed alle Bevægelser komme an paa en Tref.
 Zadig gaar til ham, og tager ham Beværet
 bort; og, imidlertid Egypteren, hvilken var
 bleven galnere siden, vil kaste sig paa ham,
 faar han ham fat, trykker ham, støder ham
 ned, og holder ham Kaarden for Brystet, til-
 byder at ville skienke ham Livet. Egypte-
 ren, aldeles forrykt, trækker sin Dolk frem for
 en Dag, saarer Zadig dermed, just da den-
 ne, som Overmand, forloed ham sin Ubefindig-
 hed. Zadig, fortrydelig over saadan Opfor-
 sel, stikker ham Kaarden ind i Barmen til
 Fæstet. Egypteren brøler forfærdeligen,
 og døer sægtende. Zadig gif derpaa til Ro-
 nen, og sagde med ydmyg bevægelig Røst:
 han har nodt mig til den Ulykke, jeg har gjort.
 Jeg har hævnnet Eder, nu er J befried fra
 det allervoldsomste Menneske, som jeg nogen
 Tid har kiendt. Hvad have J videre at be-
 fale, Madame? Skelm, sagde hun, gid du
 var Pøkker i Bold, gid du havde din Hellsot!
 Det var min Kiereste, du sloeg ihjel; jeg vil-
 de, at jeg kunde rive dit Hierte udi tusinde
 Stykker. J Sandhed, Madame, svarede
 C 6 Zadig,

Sadig, I havde i ham en sær Karl til Rie-
 reste; han pryglede Eder saa tæt, som han kun-
 de, og han vilde have berøvet Eder Livet,
 fordi I saa indstændigen havde anmodet mig
 om Bistand. Jeg ønskede, at han var i
 Stand til at prygle mig endnu, svarede Ko-
 nen, og skraalede derhos. Jeg havde nok
 forskyldt det af ham, jeg havde givet ham An-
 ledning til at mistænke min Troskab. Giv
 Gud, han kunde prygle mig endnu, og du
 laa der i hans Sted! Sadig blev opvakt til
 større Forundring og Brede, end han nogen
 Tid var bleven i sin Livs Tid, og sagde: Ma-
 dame, saa smuk I og er, fortiene I dog, at
 god Taar skulde falde mig til at prygle Eder
 nu, saa forrykt som I er; men jeg vil ikke
 gjøre mig Umag en Gang. Han satte sig
 strax paa sin Kameel, og reed bort til Byen.
 Næppe var han nogle Skridt borte, førend han
 vendte om igien ved en Allarm, som fire fra
 Babylon udsendte Bud kom af Sted. De
 satte til alt det, Hestene kunde stryge. Den
 ene af dem, saa snart han blev Konen vaer,
 raabde: her er hun selv, hun ligner det Skil-
 deri, vi have faaet at lede efter! De gjorde
 sig ingen Betænkning om den, der laa død;
 men

men Konen fik de sat paa. Hun holdt ikke op med at raabe til Zadig: kom mig endnu een Gang til Hielp, ædelmodige Fremmede! Om Forladelse, at jeg har beklaget mig over Eder. Hielp mig, jeg vil være Eders, saa længe jeg lever! Zadig havde ingen Lyst at give sig oftere i Slags Maal for hendes Skyld. Snak til andre om det, sagde han, I have ikke nodig at giøre Eder nogen Regning paa mig. Derforuden var han saared selv, han blødte, og trængde til Hielp. Og det, at han fik Dye paa de fire Babylonier, som mueligen kunde være udsendte af Kong Moabdar, gjorde ham endnu uroligere i sit Sind. Han farer hen til Landsbyen i en Hast, og kand aldrig begribe, af hvad Aarsag disse fire Babylonier kom, for at bemægtige sig det Egyptiske Gruentimmer; men endnu meer maatte han forundre sig over hendes selsomme Nykker.

Niende Kapitel.

Da han kom ind i den Egyptiske Landsby, saae han sig, inden han vidste et Ord der af,

af, omringed med Foll. Enhver raabde paa, at det var ham, som havde ført den smukke Missus bort, og begaaet det lumste Mord paa Kletophis. Mine Herrer, sagde han, Gud forbyde, at jeg fører nogen Tid Eders smukke Missus bort: hun er alt for egensindig dertil; og, hvad Kletophis angaar, da har jeg ikke paa nogen glubst Naade taget Livet af ham; men jeg har ifkun forsvaret mig selv, og betient mig af lovlig nødværge imod ham. Mig vilde han myrde, fordi jeg med den aller største Ydmynghed, som jeg i Verden kunde, bad ham om Naade for den smukke Missus, hvilken han ubarmhiertigen pryglede. Jeg er fremmed, som kommer for at opsoge mig et Sted, hvor jeg kand være sikker, i Egypten; og der er jo ingen Rimelighed i, at, som jeg kommer i Forsæt at udbede mig Eders Beskyttelse, jeg da skulde have begyndt med disse Bedrifter, at føre et Fruentimmer bort, og slaae en Mand ihjel.

Paa den Tid vare Egypterne rejsfærdige og rejsindige Folk. Alle Mand tedsagede Saa dig hen til Raad-Huusset. Man begyndte først med at forbinde hans Skade, og siden holdt man Forhør baade over ham og hans
 Tiener,

Tiener, hver for sig, for at udlede Sandhed. Derved kom man i Erfaring om, at Zadig var ingen lumsk Morder; men han havde dog Blod, Skyld paa sig; Loven dømte ham til Slaveri. Hans tvende Kameler bleve solgte, og Pengene derfor gik i Byens Kasse. Alt det Guld, han havde ført med sig, blev udeelt til Indbyggerne; hans Person skulde sælges, og den, der gjorde ham Selskab paa Reisen, med. En Arabisk Kjøbmand, navnlig Serok, gjorde højest Bud; men han gav meer for Tieneren, som bedre kunde gjøre Gavn, end for Herren. Den Forskæl, man gjorde paa begge, gjorde Zadig ingen Vre. Saa blev da Zadig en ringere Slave, end hans Tiener; man bandt dem i en Kæde med Føderne sammen, og i den Stand fulgde de den Arabiske Kjøbmand hjem. Zadig trøstede sin Opvarter paa Bejen, og opmuntrede ham til, at være taalmodig: ved den Anledning gjorde han, som han plejede, sine Betragtninger over det menneskelige Liv. Jeg seer, sagde han til ham, at min ulykkelige Skæbne har gjort dig ulykkelig med. Et selsomt Udfald af al Ting har jeg hidindtil fristet. Jeg blev dømt fra Livet i Babylon, fordi jeg havde gjort

giort Vers til Kongens Berømmelse. Jeg var nær bleven qvalt med en Strikke, fordi Dronningen havde talt mig til med et Slags Godhed, og see nu er jeg tillige med dig bleven Slave, fordi en forrykt og grim Mand har banket sin Kiereste. Kuns fort! Lader os ikke tabe Modet; det skal nok faae alt sammen Ende en Gang; Arabiske Kiobmænd maa jo vel have Slaver i deres Tieneste; og hvorfor skulde jeg ikke være een af dem, lige saa vel som en anden, da en anden er ikke mindre Menneſke, end jeg? Denne Kiobmand bliver nok ikke saa ubarmhertig imod os; han maa omgaaes sine Slaver vel, om han ellers vil have Tieneste af dem. Saaledes taledes han, men hemmeligen vare alle hans Tanker henvendte til Dronningens Skæbne af Babylon.

To Dage derefter reiste Kiobmanden bort til det øde Arabien med sine Slaver og Kameler. Den Stamme, som han var af, boede hen imod Ørken Øreb. Bejen var lang og besværlig. Setof gjorde under Bejs meget større Væsen af Tjeneren, end af Herren, fordi den første kunde meget bedre pakke Læs paa Kameler; og alle smaa Godheds Beviisninger horde ham til. Da de vare
fomne

Konine saa langt, at de ikkun havde to Dage Reiser tilbage at giøre til Øreb, døde een af Kamelerne: Dragten, som denne havde baaret, blev uddeelt til enhver af hans Trælle, at bære paa Ryggen. Sadig fik sin Part deraf. Setof faldt i Latter, da han saa alle sine Slaver saaledes at gaa med krummede Rygge. Sadig toeg sig den Frihed at forklare ham Aarsag til denne Bøvelse, og lærde ham Ege Bægtens Love. Kiobmanden i Forundring begyndte at see ham an med større Øyne, end tilforn. Sadig, da han fornemte, at han havde opvaakt Nysgierrighed, forøgede den endnu ved det, at han underviiste ham om adskillige Ting, som han kunde have Nytte af at vide i sit Kiobmandskab, Metallernes og Bahrenes Bægt, hvorledes samme i lige Størrelse forholdt sig til hin anden; nogle nyttige Dyrs Egenskaber; Raaden at føre sig dem til Nytte, som synes ingen at giøre; tilsidst saa han ham an for en vis Mand. Setof gav ham Fortuin for sin Staldbroder, den han hidtil havde agtet saa høyt. Han omgikkes ham vel, og han havde ingen Aarsag at fortryde det.

Da

Da han kom til sin Stamme tilbage, var det første, han toeg sig for, at indkræve fem hundrede Unzer Guld af en Hebræer, til hvilken han i to Vidners Nærværelse havde laant dem; men disse to Vidner vare døde, og som det ikke kunde overbevieses Hebræeren, at han skulde dem, saa tilegnede han sig Riibmandens Penge, takkende sin Gud, der havde givet ham Leilighed til at bedrage en Araber. Den Bekymring, hvori Setok var over dette, aabenbarede han for Zadig, som var bleven hans Geheime Raad. Paa hvad for et Sted, spurgde Zadig, betroede I denne Bantrende Eders fem hundrede Unzer? Paa en stor Steen, svarede Riibmanden, som ligger ved Bierget Oreb. Hvorledes er Eders Skyldner til Ginds? Spurgte Zadig. Han er sindet som en Skelm, svarede Setok strax. Men jeg vil vide, om han er munter eller dørst, om det er en klog Mand eller en Fulsentast? Ibland alle onde Betalere, sagde Setok, er han det munterste Hoved, jeg kiender. Nu vel, blev Zadig ved, lad mig da føre Eders Sag for Rietten. Han stævnedes virkelig Hebræeren ind, og da de begge mødte, taledes til Dommeren saaledes:

ledes: Billigheds Thrones Hoved. Pude!
Jeg kommer her paa min Herres Begne, at
fordre fra denne Mand tilbage de fem huns-
drede Unzer Sols, som han ikke vil ud med.
Have I Bidner? Spurgde Dommeren.
Nei, de ere dode; men her findes endnu en
stor og bred Steen, paa hvilken Pengene bleve
ham tiltaaldte; og, dersom det behager Eders
Høyhed at befale, at man sender Bud efter
Steenen, haaber jeg, at den skal kunne være
Bidne imod ham. Vi ville imidlertid blive
her, Zebræren og jeg, for at vente efter
Steenens Komme. Jeg vil selv paa min
Herres, Setoks, Bekostning skikke efter den.
Meget gierne, svarede Dommeren, og han
gav sig til at undersøge andre Sager.

Imod den Tid, at Retten skulde ophæves,
sagde han til Zadig: Ey da, er Steenen ikke
kommen endnu? Zebræren svarede med
Latter: Eders Høihed fik at blive her til i
Morgen, inden Steenen kom. Hersfra til
det Sted, hvor den ligger, ere over sex Mi-
le; og der maa femten Mand om at rokke
den af Stedet. Got got, raabde Zadig,
jeg sagde nok, at Steenen skulde være Bidne.
Siden Manden veed, hvor den ligger, saa
til:

tilstaaar han jo dermed, at det var paa den, han
toeg imod Pengene. Zebræeren, gandske bes-
skæmed derover, blev nødt til Bekiendelse. Doms-
meren befalede, at han skulde bindes til Steenen,
og hverken æde eller drikke, førend han havde
leveret de fem hundrede Unzer tilbage, som og
skæede snart. Slaven Zadig og Steenen ble-
ve i heele Arabien meget navnkundige.

Tiende Kapitel.

etok, hvilken denne Hæn-
delse havde aldeles fortryk-
let, gjorde sin Slave, Za-
dig, til sin bedste Ven.
Han kunde ikke meer und-
være ham, end Kongen af
Babylon kunde; og Zadig var lykkelig i den
Post, at Setok var ugift. Han mærkede
sin Herre af, at han besad et got Gemyt, stor
Redelighed og stor Forstand. Det smertede
ham at see, hvorledes han tilbad Himmelen's
Hær, nemlig Sol, Maane og Stjerner, efter
gammel Skik i Arabien. Undertiden talede
han

han til ham med stor Barlighed derom. Endeligen sagde han, at de vare Legemer som andre, der ikke fortiende at dyrkes meer, end et Træ, eller en Klippe. Men, sagde Setok, de ere dog ævige Væsener, som vi have alle vore Fordeele at takke for: de oplive den heele Natur: de indrette Aarets Tider i deres Afveksling: for Resten ere de saa langt borte fra os, at man ikke kand andet, end dyrke dem. J have større Fordeel, svarede Zadig, af det røde Havs Blande, som føre eders Bahre til Indien. Hvorfor skulde ikke dette Hav have samme Velde, som Stierneerne? Og tilbede J det, som er langt borte fra Eder, da bør J af samme Grund tilbede Gangaridernes Land, som ligger ude ved Verdens Ende. Nei, sagde Zadig, Stierneerne ere alt for glimrende, for ikke at tilbede dem.

Da Aftens Stund kom, tændte Zadig en heel Hob Fakler an i den Telt, hvor han skulde spise med Setok; og, saa snart hans Herre var inde, kastede han sig ned paa Knæ for de anstufne Bør-Lys, og sagde til dem: Ævige og glimrende Klarheder, værer mig altid naadige! Da han dette havde sagt, satte han sig ned til Bords, uden at see til Setok. Hvad bestille

bestille J der, sagde Setok til ham med Forundring. Det samme, som J, svarede Jaa dig, jeg tilbeder disse Gys, og glemmer baade deres og min Herre.

Setok begreb den dybe Meening, som laa forborgten under denne Lære-rige Digt. Han lagde sin Slaves Bilsdom paa Hierte. Han ødte ikke sin Kogelse til Skabninger meer; men han tilbad det ævige Bæsen, som havde Dannet dem.

Der herskede paa den Tid en forfærdelig Skik i Arabien, hvilken havde sin Oprindelse fra Skythien af, og, efterat den for medelst Braminernes Anseelse var kommen i Svang udi Indien, truede den med at anstikke heele Osten. Naar en Ægte-Mand døde, og hans elskelige Kone vilde ansees for Helgen, brændte hun sig offentlig med sin døde Mands Liig. Det var en Høytid, som kaldtes Enke-Sædets Baal. Den Stamme, hvori man kunde tælle de fleeste saaledes opbrændte Koner, var udi størst Ære og Anseelse. En Araber af Setoks Stamme døde; hans Enke, ved Navn Almona, som var meget andægtig, loed bekiendtgjøre, hvad Dag og hvad Time hun under Frommers og

Tompes

Trompeters Lyd vilde faste sig paa Baalet. Sadig forestilte Setok, hvor meget denne Sædvane var stridig med det menneskelige Kions Beste, at lade saaledes hver Dag unge Enker brændes, som endnu kunde berige Staten med flere Børn, eller i det ringeste opdrage dem, som de havde allerede; og han maatte tilstaae, at man burde affkaffe, hvis mueligt var, saa grum en Skik. Setok svarede: Konerne have meer end tusinde Aars Hævd paa den Ret at brænde sig. Hvo af os tør vel driste sig til at forandre en Lov, som Tiden har helliget? Er der noget anseeligere til, end gammel Misbrug? Fornuft er ældere, svarede Sadig. Tal med de fornemste Over-Hoveder for enhver Stamme derom, og jeg vil imidlertid gaae hen at besøge den unge Enke.

Sadig loed sig anmeldte hos hende; og, efter at han havde forsikket sig hendes Bevaagenhed, ved at roese hendes Smukhed; efter at han havde sagt hende, hvor stor Synd det var, at stifte Jld i saa mange Skienheder, berømde han til sidst hendes Bestandighed og hendes Mandighed. I maa nok have elsket Eders Mand over Maade? Sagde han til hende.

hende. Jeg? Aldeles ikke, svarede den Arabiske Kone. Han var (paa hans Død at sige) en grov Karl, en skindsyg Knekt, et utaaligt Menneſke; men ikke des mindre har jeg for fast og viſt beſluttet, at faſte mig paa hans Baal. Vel mueligt, ſagde Zadig, at det maa være noget ſødt og fornøveligt at brændes? Al! Naturen maa ſkalve derfor, ſagde Konen; men man maa vel dertil, naar man er derfor. Jeg er andægtig. Man veed det. Jeg gjorde dette Røgte til intet; heele Verden vilde ſpotte mig, dersom jeg ikke loed mig levende brænde. Da Zadig havde beviſt, at hun loed ſig brænde for andres Skyld, og af forſængelig Ergierrighed, taledes han ſiden til hende paa ſaadan en Maade, at hun elſkede Livet meer, end tilforn; ja han bragde det endog ſaa vidt, at hun fattede Godhed for den Perſon, hun taledes med. Hvad vilde I da vel gjøre, ſagde han til hende, dersom I ikke var ſaa ærgierrig, at ville brænde Eder ſelv? Ja om ſaa var, ſagde Konen, da troer jeg, at jeg vilde bede Eder om at tage mig til Røgte.

Zadig havde Aſtarte alt for fier, for at imodtage dette nye Kierligheds Tilbud; men i ſamme

Samme Øyeblik gik han hen at tale med de fornemste af Stammerne, og sagde dem, hvad skeet var, og raadede dem til at gjøre en Lov, som skulde forbyde en Enke at brænde sig, førend hun havde talt en Times Tid med en ung Karl i Cenrum. Ingen Kone i Arabien har ladet sig brænde siden den Tid. Man var Sadig eene Tak skyldig for, at saa grum en Skik, som allerede havde vedvaret i saa mange hundrede Aar, blev skaffet af paa een Dag. Altsaa beviste han heele Arabien en stor Belgierning.

Ellevte Kapitel.

* * * * *

etok, som ikke kunde undvære Selskab af en Mand, i hvilken Blisdom boede, forde ham med sig hen til det store Marked i Balzora, som de største Riismænd fra den bekiendte Verden plejede at indfinde sig til. Det var en merkelig Trost for Sadig, at see paa eet Sted saa mange Folk fra adskillige Egne forsamlede. Den
D heele

heele vide Verden kom ham for som en stor
 Familie, der lignede Balzora. Dagen efter
 hans Ankomst befandt han sig til Bords med
 en Egypter, en Gangaridisk Indianer,
 en Indbygger af Rathay, en Græker, en
 Telter, og adskillige andre fremmede foruden,
 som paa deres jevnlige Rejser til den Arabi-
 ske Hav Bugt havde lært saa meget Arabisk,
 at de kunde give deres Mening paa dette Sprog
 tilkiende. Egypteren loed til at være meget
 vred. Hvad er dog ikke dette Balzora, sag-
 de han, for et vederstyggeligt Land. Man
 nægter mig tusinde Unzer Guld paa det bedste
 Pant i Verden? Hvorledes det, spurgde
 Setok, hvad er da det for et Pant, paa
 hvilket man nægter Eder den Sum? Det er
 min Mesters Legem, svarede Egypteren,
 hun var den bedste Kone i heele Egypten.
 Hun fulgde mig alle vegne, nu er hun død for
 mig paa Veien, jeg har balsameret hendes
 Liig saa got, som noget andet plejer hos os at
 blive; og hiemme i mit Land skulde jeg kunne
 faae alt, hvad jeg forlangede, paa saadant et
 Pant. Selsomt nok er det, at her paa Ste-
 det vil man ikke betroe mig lumpe tusinde
 Unzer Guld imod saa god en Forsikring.

Han var heel bister, og færdig at spise et Stykke af en Høne, som stoed kaagt der paa Bordet, da Indianeren holdt ham med Haanden tilbage, og raabde med Bedrøvelse: Ak, hvad ville J nu til at bestille? Jeg vil spise af denne Høne, sagde Manden med det balsamerede Legem. Det maa J vogte Eder vel for at giøre, svarede Gangarideren. Det kunde hænde sig, at den afdøde Kones Siæl var kommen ind i denne Hønes Legem; og ville J da vel staae Fare, for at æde Eders Moster op? At kaage Høns, det er aabenbar Synd imod Naturen. Hvad ville J sige med Eders Natur og Eders Høns? Spurgde Egypteren i Brede, vi hos os baade tilbede og æde Oxen. J tilbede Oxen, er det mueligt? Sagde Manden fra Ganges. Intet er vissere, svarede den anden. Det er nu hundrede og fem og tredive tusinde Aar siden den Dyrkelse kom op; og ingen iblant os finder noget at udsætte derpaa. Ha! Ha! Hundrede og fem og tredive tusinde Aar siden, sagde Indianeren, den Regning er nok noget for hoy; det er ikke længer, end firesindstyve tusinde Aar siden Indien blev besat med Folk, og J nedstamme gandske vist fra os,

og Brama havde allerede forbudt os at spise
 Dyr, forend I dristede Eder til at sætte dem
 paa Alter og Sped. Det var et artig Dyr
 Denne Brama, i Ligning med Apis, sagde
 Egypteren. Hvilke herlige Bedrifter har
 vel Eders Brama forrettet? Braminen
 svarede: Det er ham, som har lært Menne-
 skens Børn at læse og skrive, og heele Jorden
 har ham at takke for Skak- og Spil. I tage
 fejl, sagde en Kaldæer, som sad ham nær-
 mest, man er den Gist Vannes saa stor en
 Begierning skyldig, og er det derfor billigt,
 at man ingen anden dyrker, end ham. Alle
 Folk kunne sige Eder, at han var et Gud-
 dommeligt Væsen, som havde en forgylt Ha-
 le, med et smukt Menneske-Hoved, at han
 kom hver Dag ud af Vandet, for at prædike
 i tre Timer for heele Jorden. Han havde
 adskillige Børn, som alle bleve Konger, hvil-
 ket er enhver bekiendt. Jeg bærer hans Skil-
 deri hos mig, det dyrker jeg, som min Pligt
 er. Af Dyr-Kød fandt man æde saa meget,
 man behager; men at lade Gist kaage, det er
 virkelig stor Ugudelighed: for Resten ere I
 begge af en Herkomst, som er alt for ringe
 og alt for nye, for at afstrætte mig noget.

Det

Det Egyptiske Folk tæller ikkun hundrede og fem og tredive tusinde Aar, Indianerne kunne kun roese sig af firesindstyve tusinde; men derimod kunne vi viise Almanakker frem paa fire tusinde Gange hundrede Aar. Troer mig, lader den Daarlighed fare, og saa vil jeg forære hver i sær et smukt Skilderi af Gannes.

Derpaa toeg Manden fra Rambalu Ors det, og sagde: jeg ærer Egypterne meget, Kaldæer, Græker, Celter, Brama, Oren Apis, den skionne Gist Gannes; men vel mueligt, at Li (*) eller Tien, hvilket Navn man vil bruge, er lige saa god, som baade Oren og Gisten. Jeg vil intet tale til Færvømmelse om mit Land, der er lige saa stort, som baade de Egyptere, Kaldæers og Indianers paa een Gang, alle med hin anden. Jeg vil ikke tviste om Elde, fordi det er nok at være lykkelig, og af saare liden Betydning at være gammel. Men skulde man tale om Almanakker, da vilde jeg sige, at heele Asien antager vores, og at vi havde dem alle.

D 3

(*) Kinesiske Ord, som bemerke, Li, det naturlige Lys, Fornusten, og Tien Himmelen. De bruges og til at bemerke Gud.

allerede meget gode, førend man forstoed Regne-Kunst i Balcæa.

Store Dosmere, den ene med den anden, raabde Grækeren, vide I ikke, at den første Forvirring (Kaos) er Fader til al Ting, at Form og Materie have sat Verden i den Stand, den nu er? Grækeren taledes længe; men til sidst faldt Celteren ham ind i Tæsen, hvilken, siden han havde druffet vel, medens de andre vare i Trætte, troede da, at han var klogere, end de. Han svoer og sagde, at Theut og Veit af Eegen vare alleene værd at tale om, at han for sin Person havde al Tid noget Veit i sinomme, at Skytherne, hans Forsædre, vare de eeneste ærlige Folk, som havde været i Verden; at de nok undertiden havde spist Menneſker; men at man ikke des mindre burde have stor Hovagtelse for samme Folk; og endeligen, om nogen havde noget at sige paa Theut, saa vilde han snart lære den Karl at tale i en anden Tone.

Trætten blev derpaa hidſig, og Setok ſaae allerede forud, at man snart vilde holde Blods-Bad over Borde. Sadig, som havde riet gandske ſtille, ſaa længe Klammeriet havde været, reiſte ſig omſider op. Han vendte ſig
ſtrax

strax hen til Celteren, som den, der rasede
meest; han sagde, at han havde Ret, og bad
ham om noget af det Træ, han berømde
Grækeren for sin Veltalenhed, og stillede
alle disse opirrede Folk til freds. Han sagde
kuns saare lidet til Manden af Rathay, fordi
han havde ført sig fornøftigst op af dem alle. Wi-
ne Benner, sagde han omsider til dem samts-
ligen, I trættes her om ingen Ting, I ere
alle af een Meening. Derpaa skraalede den
eene i den andens Mund. Er det ikke sant,
sagde han til Celteren, at I ikke tilbede den-
ne Veit; men den, som har gjort baade
Veit og Eegen? Gandske vist, svarede Cel-
teren. Og I, min Hr. Egypter, I tilbe-
de venteligen i en vis Dye den, som har givet
Eder Dyne? Ja, svarede Egypteren.
Fisken Gannes, blev han ved, maa vel staae
tilbage for den, som har gjort baade Hav og
Fiske deri. Det forstaar sig, sagde Kal-
dæeren. Indianeren, lagde han til, og
Rathayeren bekiende, ligesom I, een aller-
højest Aarsag til al Ting; jeg har ikke vel nok
fattet de herlige Ting, som Grækeren har
sagt; men jeg er vis paa, at han og antager
saadan en Aarsag, saadant et Væsen, hvoraf
hænge baade Form og Materie. Grækeren,

som havde forskaffet sig deres Forundring, sagde, at Zadig havde meget vel fattet hans Meening. Saa ere I da alle af eens Tanker, svarede Zadig, og det er intet at klammres om. Alle omfavnede ham: Setok, da han havde sat sine Bahre af med Fordeel, forde sin Ben, Zadig, tilbage i sin Stamme. Zadig fik ved sin Hjemkomst at vide, at man havde ført ham Sag paa, og i hans Fraværelse dømt ham til at brændes af en langsom fortærende Ild.

Tolvte Kapitel.

* * * * *

Medens han var borte i Balzora, havde Stiernernes Præster besluttet at straffe ham. De Edels Greene og Smykker, som hørde de unge Enters til, hvilke de sendte til Baalet, havde de Rettighed til: det var naadig Straf nok, at Zadig slap med at brændes, for det Puds, han havde spillet dem. De gavede derfor en Klage ind over Zadig, som den, der havde vildfarende

rende Meeninger om Himmels Hær, de
 aflagde deres Bidnesbyrd imod ham, og
 svore, at de havde hørt ham sige, at Stier-
 nerne gik ikke ned og dalede i Havet. Saa
 skrækkelig en Bespottelse, som denne, kom
 Dommerne til at skælve; da de hørte disse
 ugudelige Ord, vare de færdige at rive deres
 Klæder i Stykker, og havde gandske vist gjort
 det, dersom Zadig havde haft noget at betale
 dem med. Dog loede de sig i deres største
 Græmmelse nys, med at domme ham til at
 brændes af en langsom Ild. Den forrviv-
 lede Setok anvendte forgæves al sin Anseelse,
 og alt, hvad han havde at sige, for at frelse
 sin Ven, han blev snart nodt til at tie. Den
 unge Enke, Almona, som havde fundet stor
 Behag i at leve, og var Zadig forbunden
 derfor, besluttede at redde ham fra Baalet,
 om hvis Misbrug hun var bleven oplyst af
 ham. Disse Anstalter ponsede hun hemmeligen
 paa ved sig selv, uden at lade sig merke for
 nogen. Morgenens derefter skulde Zadig ret-
 tes, hun havde ifkun Natten for sig, at frelse
 ham udi. See her, hvorledes hun gik til
 Verks, baade som en medlidende og som en
 flig Kone.

Hun brugde vellugtende Sager, hun forhøiede sin Smukhed med den kostbareste og prægtigste Prydelse, og forlangede at tale i Centrum med den ypperste af Stiernernes Præster. Da hun fik denne ærværdige gamle Mand i Tale, brøed hun frem med disse Ord: Den store Biorns ældste Son, Tyrens Broder, den store Hunds Fætter! (det var Kemsen af den ypperste Præstes Titler) Jeg kommer for at aabenbare Eder min Samvittigheds Skrupler. Jeg har været i stor Angest for at have begaaet stor Synd med det, at jeg ikke brændte mig paa min fiere Mands Baal. Hvad har jeg vel, naar jeg betænker mig ret, at være saa nænsom over? Et forgængeligt Kød, som allerede har tabt al sin Forgyldning. Da hun udsagde disse Ord, trak hun af lange Silke-ærmer sine bare Arme frem af en vakker Skabning og forblindende Hvidhed. Der see I selv, sagde hun, hvor lidet magtpaaliggende det var. Hans Dyne sagde, og hans Mund bekræftede det. Han svær, at han i sin Livs Tid havde aldrig seet saa deilige Arme. Gud bedre, sagde Enken, fandt være, at Armene ere noget mindre hæslige, end Næsten; men I maa tilstaae, at Halsen er ikke værd

bærd at skue. Hun loed derpaa den deiligste
 Barm see, som Naturen har nogen Tid dan-
 net. En Rosen-Knob paa et Elphenbeens
 Eble havde ikke seet anderledes ud, end ge-
 meen rød Farve paa Buxbom, og Lam, som
 nyeligen havde tværtet sig, havde ikkun haft en
 guulagtig Brunhed, imod den at ligne. Den
 ne Hals, hendes store sorte Dyne, som van-
 smægtede, og glimrede af en sød Gld, hendes
 Kinder, oplivede med det smukkede Purpur,
 beblandet med den hvideste Farve af den rees-
 neste Mælk, hendes Næse, der ikke var som
 Taarnet paa Bierget Libanon, hendes Lip-
 per, som tvende Rande af Korall, der ind-
 fattede de smukkeste Perler fra det Arabiske
 Hav, alt det med hin anden kom den gamle
 Mand til at troe, at han ikkun var tyve Aar
 gammel. Han gav sin Kierlighed med stam-
 mende Tunge tilkiende. Da Almona mer-
 kede, at han var i Lys Lue, bad hun om
 Naade for Zadig. En, min smukke Frue,
 sagde han, om jeg end vilde benaade ham,
 nyttede dog min Benaading til ingen Ting.
 Den maa underregnes med tre af mine Med-
 brodres Hænder. Skriv kuns under, sagde
 Almona. Gierne, svarede Præsten, med
 D 6 Bil,

Vilkaar, at Eders Kierligheds Beteelse skal blive min Høveligheds Belønning. I beviise mig alt for stor Ære, sagde Almona, værer kuns saa god at indfinde Eder i mit Kammer efter Solens Nedgang, saa snart den glimrende Aften: Stjerne, Sheat, befinder Horizon ten. I skulle der finde mig liggende paa en Sopha af Rosen- og Sølv:Farve, og kunne omgaaes med mig, som med Eders Tiener: inde. Hun gik derpaa bort, og bragde hans Underskrift med sig, og efterloed den gamle Mand, fuld af Kierlighed og Mistillid til sine Kræfter. Han badede sig i den øvrige Tid af Dagen, og drak en Drif, som var gjort af Kaneel fra Ceilon og kostbare Specerier fra Tidor og Ternate, og ventede med Utaalmodighed, at Aften: Stjernen, Sheat, skulde lade sig til Syne.

Imidlertid gik den smukke Almona hen til den anden ypperste Præst. Han forsikrede, at Sol, Maane, og alle Stjerner paa Himme lens udstrakte Befæstning, vare intet uden Lygte: Mænd imod hendes Undigheder at regne. Hun bad sig samme Naade ud, og han gjorde Forslag om samme Belønning. Hun loed sig overtale, og satte den anden Ypperste Præst

Præst Stævne til Morgen: Stiernens, Algenibis, Opgang. Siden kom hun til den tredje og den fjerde Præst, toog alle vegne deres egenhændige Underskrift med sig, og satte dem Stævne fra Stierne til anden.

Hun loed derpaa Dommerne vide, at de maatte komme til hende for en magtpaaliggende Sags Skyld, som hun havde at tale med dem om. De kom; hun viiste dem de fire Navne, og sagde dem, med hvad Vilkaar Præsterne havde solgt Zadig sin Benaading. Enhver af dem kom til bestemt Tid. Enhver af dem forundrede sig meget over at finde sine Medbrødre der, og endnu meer over at finde Dommerne der, for hvilke deres Skam blev blottet. Zadig blev frelst. Setof syndtes saa meget vel om Almonas Snildhed, at han toog hende selv til Kone. Zadig reiste bort, efter at han havde kast sig ned for sin smukke Gresserindes Føder. Setof og han skildtes ad med grædende Taare, de besvoere et ævigt Bendskab paa begge Sider, med Løfte, at, hvo af begge der kom til nogen stor Lykke i Verden, skulde giøre den anden deelsagtig i samme.

Sadig gik fort langs hen med Syrien, al Tid Tankesuld over den ulykkelige Astar-te, og over Skæbnen, som havde ret hærdet sig til at drille og forfølge ham. Hvad nu? Sagde han, fire hundrede Unzer Guld, fordi jeg havde seet en Tispe gaae forbi; dømt til at halshugges for fire lumpne Bers Skyld, som jeg havde gjort til Kongens Berømmelse; særdis at skulle quæles, fordi Dronningen kastede Dye paa mig; bragt i Slaveri, fordi jeg havde staaet et Fruentimmer bi, som fik Hug; og paa et Haar nær ved at brændes, fordi jeg havde frelst Livet i alle unge Arabiske Enker!

Trettende Kapitel.

Da han var kommen nær til det Steenefulde Arabiens og Syriens Grændser, gik han forbi et temmelig fast Slot, som nogle bevæbnede Araber kom ud fra. De omringede ham og raabde: alt det,

det, I eje, hører os til, og Eders Person hører vores Herre til. Sadig trak Kaarde, i Steden for at svare; hans Tiener, hvis Hierte sad paa rette Sted, gjorde ligesaa. De første Araber, som lagde Haand paa dem, kastede de døde ned til Jorden; Tallet blev forstærket, det ansægtede dem ikke; men de besluttede stridende at døe. Man saae her tvende Menneſker at forsvare sig imod en heel Mængde Folk, saa uligt et Slags-Maal kunde ikke vare længe. Herren paa Slottet, hvis Navn var Arbogad, som havde igiennem et Vindue seet de Mirakler af Tapperhed an, hvilke Sadig forrettede, fattede Høysagtelse for ham. Han kom i egen Person flyvende af Sted, at skaffe sine egne Folk til Side, og de tvende Reisende Lust. Alt det, der gaar igiennem mine Lande og over min Grund, sagde han, saavelsom alt det, jeg finder paa fremmed Bund, hører mig til; men I komme mig for at være saa brav en Karl, at jeg undtager Eder fra den almindelige Lov. Han loed ham gaae ind paa sit Slot, gav sine Folk Befaling at beverte ham vel, og vilde selv til Aften spise med Sadig.

Hers

Herren, som ejede dette Slot, var een af de Araber, som kaldes Røvere; men iblant meget ont gjorde han og undertiden noget got; han besad en rasende Begierlighed til at plyndre; men tillige stor Gævmildhed til at gjøre anseelige Gørrøinger deraf. Uforsagt, naar det kom derpaa an, artig nok i Dinsgang, en Graadser og Dranker ved Bordet; men derhos vidste, hvad han gjorde i sin Lidelighed, over alt ellers frie og utvungen i sit Væsen. Sadig stød ham meget vel an, hans Samtale, som efter Haanden blev meer og meer munter, forvoldte, at de sadde noget over den sædvanlige Tid til Bords. Endeligen sagde Arbogad til ham: jeg raader Eder til at tage Tieneste under mig, I kunne aldrig gribe til noget bedre; Handverket er ikke saa lumpent, en Gang i sin Tid kunne I blive det samme, som jeg nu er. For jeg spørge, sagde Sadig, hvor længe det er siden, I have begyndt denne ædle Handtering? Fra spædeste Ungdom af, svarede Herren; jeg var Tiener hos en Araber, som var en brav Mand nok, min Tilstand faldt mig utaalelig. Jeg maatte fortvivle, naar jeg saae, at Skæb-
nen ikke havde giemt til mig min Part af den
heele

heele Jord, hvoraf dog lige meget hører alle
Mennesker til. Jeg aabenbarede den Uro,
jeg fornam i Sindet derover, for en gammel
Araber, som sagde til mig: Min Son! Fald
ikke i Fortvivlelse. Der var i fordom Tid et
Sandkorn, som beklagede sig at være et ube-
kiendt Sole-Gran i Orken. Om nogle Aar
blev det til en Demant, og er nu omstunder
den smukkeste Zirat i Kongens Krone af In-
dien. Saadan Tale gjorde Indtryk over
mig: jeg var saadant et Sand-Korn, og sat-
te mig for at blive til en Demant. Jeg gior-
de Begyndelse med at stiale Heste; jeg fik
Stald-Brodre med mig; jeg var i Stand
til at plyndre smaa Karavaner, eller Reise-
Selfaber, ud; paa den Maade maatte efter-
haanden den Ulighed forsvinde, som jeg fandt
imellem mig og andre Mennesker. Jeg fik
min Deel af denne Verdens Gode, ja endog
Renten med for den Tid, jeg ikke havde haft
der. Jeg kom i stor Ansæelse. Jeg blev til
en Herre over Røvere, og fik ved Erobrings-
Ker dette Slot i Besiddelse. Lands-Herren
i Syrien vilde forjage mig deraf; men jeg
var allerede saa rig, at jeg havde ingen Ting
at frygte for. Jeg stillede Lands Herren
med

med Penge til freds, og saa beholdt jeg mit Slôt, ja udvidede endog min Regjerings Grændser tillige: han udnævnte mig til at være Skat-Mester over den Afgift, som der Steenefulde Arabien betalede til Kongernes Ronge. Jeg toeg imod Pengene; men jeg betalede dem ikke ud igien.

Den store Desterham i Babylon sendte i Kong Moabders Navn en siden Lands Herre hid, for at gjøre Ende paa mine Dage med Grikken. Manden kom med sin Befaling. Alt dette vidste jeg forud. Jeg loed udi hans Nærværelse quæle de fire Personer, hvilke han havde ført med sig, for at fuldføre samme Gierning paa mig; der efter spurgde jeg ham, hvad han vel fik for at quæle mig? Han svarede, at den Belønning, han ventede derfor, kunde beløbe sig til hundrede Unzer Guld. Jeg forestilte ham tydeligen, at der kunde være meer hos mig at fortjene. Jeg gjorde ham til Under-Røver, han er nu omstunder een baade af mine beste, og derhos rigeste Betientere. Vilde I troe, hvad jeg siger, da kunne I vente Eder samme Lykke. Leilighed til at røve og plyndre har aldrig været større, end den nu er, siden Moabdar er myrded,

og

og al Ting nu ligger i Forvirring i Babylon. Moabdar er myrded, sagde Zadig, og hvor er Dronning Astarte bleven af? Det veed ikke jeg, svarede Arbogad. Alt, hvad jeg veed, er dette, at Moabdar blev gal, og siden dræbt, at Babylon er en stor Slagter-Bænk, at heele Regieringen er forstyrred, at der falde gode Snit for at giøre, og at jeg for min Part har allerede giort dem dygtige nok. Men Dronningen? Sagde Zadig; jeg beder for Guds Skyld, vide I slet intet om Dronningens Tilstand at sige mig? Jeg har hørt tale om en Prinds af Syrakien, svarede han, maa skee, hun findes iblant hans Konkubiner, hvis hun ellers ikke i samme Oprør er kommen af Dage; men jeg spørger meer om Bytte, end om Mrt. Paa mine Plyn-drings Tog har jeg fanget adskillige Fruentimmer; men ingen af dem beholder jeg selv, jeg sælger dem dyre, naar de ere smukke, uden at bekymre mig om, hvo de kunde være. Hos mig kiober man ingen Rang: en Dronning, som ikke var deilig, fandt ingen Kiebmand. Kænd være, at jeg har solgt Dronning Astarte; kænd og være, at hun er død; men det er mig lige meget, og jeg tænker, at I bør være
lige

lige saa ubekymred derfor, som jeg. Medens han saa taledede, drak han saa mandigen, og blev saa forvirred i Hovedet, at Sadig kunde ingen videre Oplysning faae af ham. Han blev gandske taugs, tung og ubevægelig. Ar- bogad blev ved at drikke, fortalte Histo- rier, igientog stedse, at han var den lyk- saligste blant alle Menneſker, opmuntrede Sa- dig til at tragte efter samme Lykke. Endeligen sov han under Vinens Dunster saa sødeligen hen, og bad rolig god Nat. Sadig holdt Matten vaagende ud i den allerhæftigste Uro. Hvad, sagde han, er Kongen bleven gal? Han er dræbt. Jeg kand ikke bare mig for at ynke ham. Riget er adskildt, og i mange Stykker sønderflidt, og denne Røver er lyk- kelig. O Lykke! O Skæbne! En Røver er lykkelig, og det elskværdigste Fruentimmer, som Naturen har dannet, er, kand ſkee, enten død paa gruelig Maade, eller og lever i en Tilstand, som er verre, end Døden. O Astarce! Hvor er J?

Saa snart det blev Dag, spurgde han hvem han mødte paa Slottet; men alle hav- de nok at bestille, ingen vilde ſvare ham; man havde giort nye Erobringere om Matten, og
deelde

deelde nu Byttet ud. Alt det, han i den Forvirrelse og Allarm kunde erholde, var frie Forslov til at reise, hvorhen han vilde. Han betienede sig uden Forhaling deraf, meer Takkesfuld i sin Sorg, end han havde nogen Tid været.

Sadig kom urolig og forrumled af Sted. Han tænkte kun paa den uhyggelige Astarte, paa Kongen af Babylon, paa sin troe Kador, paa den lykkelige Røver, Arbogad, paa den egensindige Kone, som Babylonierne havde ført bort paa Grændserne af Egypten; med saa Ord, han tænkte paa alle Modgangs Stød, paa alle de Uhykker, som han hidindtil havde fristet.

Siortende Kapitel.

ogle Mile borte fra Arbogads Slot, kom han til Bræden af en liden Flod, begrædende stedse sin Skæbne, og betragtede sig

sig selv som Exempel af Gienvordighed. Der saae han en Fisker liggende ved Gloden, som med en asfmægtig Haand kunde næppe holde fast paa sit Garn; men syntes at ville forlade det, og drøiede sine Dyne op imod Himelen. Jeg er gandske vist det ulykksaligste af alle Mennesker, sagde Fiskeren. Alle holdte mig for den berømteste Kræmmer med Glodeste, som var i heele Babylon, og nu er det saa gandske gaaet til Ugters for mig. Jeg havde den deiligste Kone, som nogen af min Stand kunde eje, og hun har fixeret mig. Jeg havde et elendigt ringe Huus tilbage, og saae selv for mine Dyne, hvorledes det blev plyndret og nedbrudt. Jeg toeg min Tilflugt til en fattig Hytte, uden at have andet, end mit Fiskeri, at leve af, og dog fanger jeg ikke en eeneste Fisk. O mit Fisker-Garn! Jeg vil ikke kaste dig oftere ud i Vandet, men jeg vil kaste mig selv derud.

Da han havde sagt det, staar han op, og farer frem som een, der vil ud paa Hovedet, for at giøre det af med sig selv. O hvad! Sagde Sadig ved sig selv, ere der da lige saa ulykkelige Mennesker til i Verden, som jeg er? Han havde næppe gjort den Betragtning, førend

førend han fik Lyst til at redde Sisserens Liv. Han løber hen til ham, holder ham fast, spørger ham til med en venlig og medlidende Stemme. Man holder sig for at være mindre ulykkelig, naar man ikke er ulykkelig eene. Men, efter Zoroasters Tanker, kommer dette ikke af Ondskab, det kommer af Trang. Man fornemmer da, hvorledes Hjertet drages hen til en ulykkelig, som til sin Ege. Et lykkeligt Menneſkes Glæde kunde tages an for en Bebreidelse, ligesom man ikke var saa lykkelig selv; men to ulykkelige sammen ere som to svage Greene, den ene hælper sig til den anden, og beſtærkes derved begge for Storm og Uvær. Hvorfor give J Eder tabt i Eders Modgang, ſagde Zadig til Siſteren. Fordi, ſvarede han, at jeg ingen Udveie ſeer deraf. Jeg har været den anſeeligſte Indbygger i Landsbyen Terlbak, ſom ligger ſtrax ved Babylon, og med min Kones Hielp gjorde jeg de beſte Glæde-Oſte, ſom kunde findes under den heele Perſiſke Regiering. Dronning Aſtarte og den navnkundige Miniſter Zadig holdte meget af dem. Jeg havde forſynet deres Huus med ſex hundrede Oſte. Jeg gik en Gang til Byen, for at ſaae min Betaling, jeg

jeg fik at vide, da jeg kom til Babylon, at Dronningen og Sadig vare blevene usynlige i en Hast. Jeg løb hen til Herren Sadig, en Mand, jeg aldrig havde seet; jeg foresandt den store Desterhams Bue-Skytter, hvilke med Kongelig Tilladelse udplyndrede hans Huus lovligen, og efter Befaling. Jeg fløy hen til Dronningens Kiøkken, nogle af hendes Taffel-Herrer sagde mig, at hun var død; andre, at hun var i Fængsel; nogle, at hun havde taget Flugten; men alle forsikrede, at jeg aldrig fik Penge for mine Øste. Det var et af mine snilde Indfald, at jeg med min Kone gik hen til den Herre, Orkan: vi bade ham om hans gunstige Bistand i denne vor Modgang. Han lovede min Kone; men nægtede mig den. Hun selv var hvidere, end hendes Gløde-Øste, af hvilke min Ulykke begyndte, og Skærret af det Tyriske Purpur glimrede ikke saa meget, som den deilige Kiøds Farve, der rødmede igiennem den hvide Hud. Dette forvoldte, at Orkan beholdt hende, og drev mig ud af Huset. Jeg skrev min Kiere Kone et fortviolet Brev til. Hun sagde til Budet, som bragde det: Ei, ei, veed jeg, hvad det er for een, som skriver mig til? Jeg har

har nok hørt tale om ham, man siger, at han
gør ypperlige Gløde-Oste; lad mig bringe
nogle af dem, saa vil jeg gjøre Anstalt til
Betaling.

I denne min Ulykke vilde jeg tage Tilflugt
til Lands Lov og Ret. Jeg havde endnu sex
Unzer Guld tilbage; deraf maatte jeg ud med
de to til en Lovkyndig, som jeg raadførde mig
med, to maatte jeg betale til Prokuratoren,
som toeg sig min Sag paa at føre, to til den
øverste Dommers Fuldmægtig. Da jeg
havde lagt alt dette ud, var min Sag endnu
ikke reist, og jeg havde dog sat flere Penge
over Styr, end enten min Kone, eller mine
Oste kunde være værd. Jeg kom tilbage til
min Landsbye igien, hvor jeg boede, i Tanke
om at sælge mit Huus, for at faae min Ko-
ne igien.

Mit Huus kunde nok være tredsindstyve
Unzer Guld værdt. Men da man fornam,
at jeg var fattig, og trængde til at sælge det,
boed den første, jeg kom til, mig tredive Un-
zer, den anden tyve, og den tredie ti. Om-
sider var jeg færdig at slutte Kjøb, saa for-
blinded var jeg, da en Prinds af Syrakien
ankom til Babylon, og ødelagde alt, hvad
ham

ham mødte paa Veien. Mit Huus iblant andre blev revet ned i Bund og Grund, siden stuet an i lys Lue, og lagt i Aske.

Da jeg saaledes havde sat mine Penge, min Kone og mit Huus til, søgte jeg Tilflugt i det Land, hvor J see mig nu. Jeg stræbde at nære mig af Fisker-Handtering: Fiskene ere lige saa spodiske over mig, som Menneffene have været. Jeg fanger intet, jeg døer af Hunger, og hvis ikke J, min store Frelser, havde været, havde jeg strax gjort Pinen kort her i Floden.

Fiskeren fortalte ikke dette saaledes i een Rense fort; thi alle Dyeblik sagde Zadig til ham, gandske bevæget, og ligesom uden for sig selv: Hvad? Vide J da intet af Dronningens Skæbne at sige? Nei Herre, svarede Fiskeren; men det veed jeg nok, at Dronningen og Zadig ikke have betalt mig min Flødeste, at man har taget mig min Kone bort, og at jeg er fortvioled. Jeg haaber, sagde Zadig, at J ikke komme til at miste alle Eders Penge. Jeg har hørt denne Zadig berømme for en ærlig Mand, og kommer han,

han, som han haaber, nogen Sinde tilbage til Babylon, vil han give Eder meer, end han skylder. Men hvad Eders Kone er angående, der ikke er saa stikkelig, som hun burde være, da raader jeg, at I ikke søge om at faaehende igien. Troe mig, reis til Babylon. Jeg tænker at være der, førend I, fordi jeg er til Hest, og I er til Fods. Tag hen til den berømmelige Rador; siig ham, at I have modt hans Ben paa Bejen. Vent der efter mig: kuns fort, maa skee, I skulle ikke al Tid blive saa ulykkelig, som nu.

D mægtige Oromasdes, blev han ved, du bruger mig som et Middel til at trøste denne Mand; hvem vil du bruge til at trøste mig med? Da han det havde sagt, gav han Fiskeren halv Parten af de Penge, han havde bragt med sig fra Arabien; og Fiskeren heel forvirred og henrykt kyste Zadors Bæls Føder, sigende: I er en Engel, udsendt af Gud til min Redning.

Imidlertid spurgde Sadig al Tid om nyt,
og floed hen i Graad. Hvad nu Herre,
raabde Gisteren, skulde vel J, der beviise mig
E 2 saa

saa meget got, være lige ulykkelig? Hundrede
 Gange meer ulykkelig, end du, svarede Za-
 dig. Men hvor kand det gaae til, sagde
 denne gode Mand, at den, der giver, kand
 være verre faren, end den, som imodtager
 Gaven? Det voldes, at din største Elendig-
 hed bestaar i Trang og Mangel; men jeg er
 ulykkelig paa Hiertets Begne. Har Orkan
 mueligen ogsaa taget Eders Kone bort?
 Spurgde Sifferen. Det Spørgsmaal kom
 Zadig til at huske paa alle sine Eventyrer;
 han igientog sine Elendigheders Fortegnelse,
 og begyndte fra Dronningens Hund, endte
 med sin Ankomst til Roveren Arbogad.
 Al! Sagde han til Sifferen, Orkan fors-
 tiener at straffes! Men gemeenlig jo større
 Skelm, som han er, jo bedre Lykke. Gaar
 Funs I hen til Herren Rador, og vent
 efter mig. Derpaa skildtes de ad, Sifferen
 gik sin Vej, takkende sin Skæbne, og
 Zadig løb fort, steds misfor-
 noyed med sin.

Semtende Kapitel.

a han kom til en smuk Eng-
Bund, saae han der adskil-
lige Fruentimmer, som søg-
de efter noget med stor Flid.

Han toeg sig den Frihed at gaae nær hen til
dem, og spurgde: om han ikke kunde have den
Ære at hielpe dem i at lede? Nei, ellers
mange Tak, svarede det Syriske Fruentim-
mer, det, som vi lede efter, kand ikkun røres
af Fruentimmer. Hvilket sært noget er ikke
det, sagde Zadig, tør jeg bede Eder berette
mig, hvad det vel kand være, som det ikkun
er Fruentimmer tilladt at røre ved? Det er
en Basilisk, svarede hun. En Basilisk,
Madame? Ei, hvorfor lede I efter en Ba-
silisk? Maa jeg spørge. Den skal til vores
Herre og Husbond, Ogul, hvis Slot I see
der paa Bræden af Floden, ved Enden af
denne Eng-Bund. Vi ere hans allerunder-
danigste Slavinder; Herren Ogul er syg,
hans Læge har forordnet, at han skulde spise
E 3 en

en Basilisk faaet udi Rosen-Band; og, siden samme er et meget rart Dyr at komme over, der ikke lader sig fange, uden af Fruentimmer, saa har Herren Ogul gjort Løfte, at han vil udvælge den iblant os, som fandt bringe ham en Basilisk, til sin kiere Kone. Lad mig lede, om I saa behage; thi I see selv, hvad det gælder om, i Fald nogen af disse andre Fruentimmer gaar mig udi Forkiøb.

Sadrig loed det Syriske Fruentimmer og de andre med hende længe nok lede efter Basilisken, og blev selv ved at vandre Engen igiennem. Da han naaede til Bræden af en liden Bæk, fandt han et andet Fruentimmer liggende paa en Græs-Bænk, som ikke ledte efter noget. Hendes Skabning syntes meget majestetisk; men hendes Ansigt var bedækket med et Slør. Hun hældede sig hen imod Bækken, dybe Suk loed hun høre. Hun holdt en liden Kiep i sin Haand, hvorefter med hun stregede nogle Figurer af i det fine Sand, som fandtes imellem Græs-Torven og Bækken. Sadrig var saa nysgierrig at ville see, hvad Konen skrev; han nærmede sig, han saae det Bogstav Z, siden A, Han
for

forundrede sig: strax efter loed sig et D til
 Syne, han sprang af Glæde. Ingen kunde
 blive saa Forundringsfuld, som han, da han
 blev de tvende sidste Bogstaver af sit Navn
 vaer. Han var paa nogen Tid ubevægelig,
 omsider brøed han ud, og sagde med hulkende
 Stemme: Edelmødige Dame! Forlad en
 Fremmed, en Ulykkelig, at han understaar
 sig at spørge: ved hvilken forunderlig Hæn-
 delse det skeer, at jeg finder her det Navn,
 Zadig, afstregt med Eders Guddommelige
 Haand? Ved denne Stemme, ved disse Ord
 løstede Fruentimret sit Slør op med skælvens
 de Haand, saae Zadig an, gav et Skraal
 af sig, fuldt af Kierlighed, Forundring, Glæ-
 de, og magtesløs omsider under alle de Bes-
 vægelsler, som anfaldt hendes Hjerte paa een
 Gang, faldt hun besvimmende om imellem
 Zadigs Arme. Det var Astarte selv, det
 var Dronningen af Babylon, det var hende,
 som Zadig tilbad, og som han bebreidede
 sig selv at elske; det var hende, hvis Skæbne
 han saa meget havde begravet, og saa høyligen
 frygtet for. I et Øjeblik kunde han hverken
 høre, see, eller sandse, da han havde fæstet
 sine Øyne paa Astarte, og fornam, at hende

Des luftes til af en Afmagt, hvori Forvirrelse og Kierlighed blandte sig. Udødelige Magter! Raabde han, I som raade for svage Menneffers Skæbne, skaffe I mig nu Afsatte igien, paa hvad Tid, paa hvad Sted, i hvad Tilstand seer jeg hende igien? Han kastede sig ned i Kne for Afsatte, og fæstede sin Pande til hendes Foders Støv. Dronningen af Babylon løfter ham op, og lader ham sidde hos sig paa Bræden af Bækken; hun tørrede adskillige Gange sine Øyne, hvoraf Taarene stedse begyndte at rinde paa nye. Hun begyndte vel en Snæs Gange paa en Tale, som hun strax igien med sine Sukke maatte afbryde; hun spurgde, hvad for en Hændelse der havde samlet dem igien, og hun forhindrede ham strax med nye Spørgsmaale at svare derpaa. Hun begyndte paa sin Modgangs Historie, og hun vilde vide Sadigs. Omfider, da de begge havde lidet dæmpet deres Siæles Oprør, fortalte Sadig hende kortelig, ved hvilken Hændelse han var kommen til denne Eng-Bund. Men, o ulukkelige og al Vre værdige Dronning, hvorledes skal jeg finde Eder her ene paa dette Sted, Klæd som Slavinde, og i Selskab med andre Slaver.

Slavinder, ledende efter en Basilisk, som, efter Doktorens Anordning, skal faa ges udi Rosen-Band?

Imedens de lede efter deres Basiliff, sagde den smukke Astarte, vil jeg fortælle Eder alt, hvad jeg har overstridt, og alt hvad jeg forlader Himlen, siden jeg seer Eder igien.

J vide, hvorledes Kongen, min Mand, fortroed paa, at J var det elskværdigste af alle Mandfolk; og at han derover fattede en Nat en Gang det Forsæt, at tage Eder med Strikken, og mig med Forgift af Dage. J vide, hvorledes Himlen tilloed, at min liden Stumme advarede mig om hans høye Majestets Befaling.

Den ærlige Rador havde næppe faaet Eder til at adlyde mig, og at reise, førend han dristede sig til at gaae ind til mig, midt om Natten, igiennem en Bag-Dør. Han førte mig bort, og ledsagede mig hen i Oromasdes Tempel, hvor en lærd Mand, som var hans Broder, indsluttede mig i en stor Stytte, hvis Under-Deel gik ned i Templens Grund-Bold, og hvis Over-Deel naaede op til Hvælvingen. Derinde var jeg ligesom begravet; men blev betient af den Lærde, og

E 5

fattede

fattedes ingen Ting til Nødtørst. Imidlertid, saa snart det dagedes, kom hans Majestæts Apotheker ind i mit Kammer med en Gift-Drif; og en anden Berient gik hen til Eder med en Silke-Strikke. Man fandt ingen. Kadon, for at gjøre Kongen des meer godtroende, loed, som han kom, for at anklage os begge. Han sagde, at I havde taget Veien ad Indien til, og jeg Flugten til Memphis. Drabantere bleve udsendte, for at lede baade efter Eder og mig.

Disse udsendte kiendte mig ikke. Jeg havde fast ikke ladet nogen see mit Ansigt, uden Eder alleene, og det i min Mands Nærværelse, og efter hans Befaling. De satte efter mig det beste, de kunde, efter det Skilderi, som man havde gjort dem af min Person: et Gruentimmer af lignende Skabning, og mueligen smukkere, end jeg, kom for deres Dyne paa Grændserne af Egypten. Hun var forgrædt og vildfarende. De bare ingen Tvivl om, at jo det Gruentimmer var Dronningen af Babylon, de forde hende hen til Noabdar. Kongen blev i Begyndelsen vred, fordi de havde taget feil; men da han strax efter havde betragtet Gruentimmeret

ret noget nøyere, fandt han hende sinuſt, og
der troſtede ham. Hendes Navn var Miſ-
ſuſ. Mig er ſiden bleven ſagt, at det bety-
der i det Egyptiſke Sprog den ſmukke
med ſine egne Nykker. Hun var der i
Gierningen; men lige ſaa trædſt, ſom egen-
ſindig. Hendes Perſon ſtoed Moabdar an.
Hun fik ham ſaaledes under ſin Magt, at
han toeg hende til ſin Kone. Man merkede
derpaa ſtrar, hvad der ſtaf for Nykker i hen-
de; hun overloed ſig uden Frygt til alle de
daarlige Indſald, hun fik. Hun vilde node
den fornemſte blant de Lærde, ſom var en
gammel Mand og meget plaged af Steen,
til at dandſe i hendes Nærværelſe; og, da
den Lærde ikke vilde beqvemme ſig dertil, for-
fulgde hun ham hæftigen: Hun beſoel ſin
Over: Stald: Meſter at lave en Tærte til.
Over: Stald: Meſteren foreſtillede hende for-
gæves, at han ingen Sukker: Bager var,
ingen Undſkylding kunde hielpe, Tærten maatte
han lave; og, fordi den ſaa blev brændt,
blev han jaged bort fra ſin Beſtilling. Hun
gav Over: Stald: Meſterens Embed bort til
ſin Dværg, og Kanzlerens til ſin Page.
Saaledes regierede hun i Babylon. Alle
E 6 Men:

Menneſker ſavnede mig. Kongen, ſom havde været en ſkikkelig Mand nok lige til den Tid, han ſatte ſig for at tage mig af Dage med Forgift, og at lade Eder gvæle, ſyndtes nu at have druknet alle ſine Dyder i den ſærdeeles ſtore Rierlighed, han havde fattet for den Smukke med ſine egne Nykker. Han kom til Templen paa den ſtore Feſt, ſom blev helligholdt den hellige Tid til Være. Jeg ſaae ham giøre ſin Bøn til Guderne for Miſſus, ved Foden af Styttten, ſom jeg var indſluttet udi. Jeg opløſtede Roſten, jeg raabde til ham: Guderne bønhøre ingen Konges Ønſker, ſom er bleven Tyrann, og har villet dræbe en fornuftig Kone, for at ægte en anden, ſom ikke har dem alle ſem hiemme. Saa aldeeles blev Moab dar beſkæmmet over diſſe Ord, at han blev forrykt i ſin Hierne. Det Guddommelige Svar, jeg havde ladet høre, lagt til Miſſus Tyrannie, var alt nok, for at bringe ham fra ſin Forſtand. Inden ſaa Dage blev han gal. Hans Aſſindighed, der ſyndtes at være en Straf af Himmelen, blev ligesom Tegn til almindeligt Optror. Folkene gjorde Opſtand og grebe til Raaben. Babylon, ſom længe havde

havde ligget i ørkesløs Kiælskab, forvandlede i en Hast til Skue-Plads af en grim borgerlig Krig. Jeg blev tagen ud af den huule Stytte, og sat i Spidsen for et Partie. Rador løb hen til Memphis, at føre Eder tilbage til Babylon. Prindsen af Syrkaniën, da han hørde disse bedrøvede Tidender, kom og med sin Krigs-Hær, for at udgiøre det tredie Partie i Kaldæa. Han angreb Kongen, som løb ham med sin affindige Ægypterinde i Møde. Moabdar blev nedfaldet. Missuf faldt i Seyr-Herrens Hænder. Saa stor var min Vanhæld, at jeg blev fangen selv af et Syrkaniist Partie, og fremført for Prindsen, just paa samme Tid, man bragde ham Missuf. Uden Tvivl vil det klinge i Eders Øren, naar I saa at vide, at Prindsen syndtes meer om min Smukhed, end om det Ægyptiske Fruentimmers; men det vil tillige være Eder ukjert at høre, at han beholdt mig iblant sine Konkubiner. Han sagde mig som noget, han havde sat sig alvorligen for, at, saa snart han havde giort Ende paa et Krigs-Tog, hvilket han strax vilde foretage, saa vilde han komme til mig. Dom selv, hvor forrigfuld jeg blev.

Ægte Baand med Moabdar var opløst, jeg kunde høre Sadig til, og jeg faldt i en Barbarers Lenker. Jeg svarede ham med al den Stoltshed, som min Rang og ædle høye Følelser kunde indblæse. Jeg havde al Tid hørt sige, at Himlen satte paa Folk af min Stand et vist Kiende-Tegn til Hønhed, hvilket med et Ord, med et Dye-Rast, kunde tvinge de dumdriftige, der glemde tilbørlig Underdanighed, til at huske deres Ydmygheds Pligt. Jeg talede som Dronning; men blev som en gemeen Pige beegned. Denne Zyrkanier, uden at ville værdige at tale til mig en Gang, sagde til sin Gilding, at jeg var en faadmundet og næseviis een; men derhos dog vakker nok. Han befoel ham at drage Om-sorg for mig, og at sætte mig iblant hans Kiereste Fruentimmer, for at forfriske min Hud og min Farve, at jeg kunde blive des værdigere til at nyde hans Kierligheds Beviisninger, naar Dagen kom, paa hvilken hans Leilighed faldt at beære mig dermed. Jeg sagde ham, at jeg vilde gjøre det af med mig selv: han svarede med Vatter, at man ikke pleiede at gjøre det af med sig selv, at han var vandt til saadanne Krum-Spring; og han forloed mig som

som een, der havde nyelig sat en Papegøye ind i sit Buur. Hvilken Tilstand tænke I vel, at det var for den største Dronning i Verden, og jeg vil sige meer, for et Herte, som hørde Zadig til!

Bed disse Ord fastede han sig ned for hendes Knæ, og badede dem med Taare. Aftarte reiste ham Eierligen op, og blev saaledes ved : : : Nu var jeg i en Barbarers Bold og det galne Fruentimmers Medbeilelske, som jeg var indsluttet hos. Hun fortalte, hvorledes det gik til med hende i Ægypten. Jeg dømde af de Kiende Tegn, som hun beskrev Eder med, af Tiden, af Dromedarien, I reed paa, af alle Omstændigheder, at det maatte være Zadig, som havde søgtet for hendes Skyld. Jeg tvivlede ikke om, at I jo maatte være i Memphis at finde, og jeg besluttede at tage selv min Tilflugt derhen. Smukke Mishaf, sagde jeg til hende, Eders Person er meget artigere, end min er, I kunne meget meer, end jeg, forlyste Prindsen af Syrakien. Hielper mig i at udfinde Middel og Maade, hvorledes jeg med Flugten fandt frelse mig; baade kunne I gjøre mig lykkelig, og komme
selv

selv til at regiere ene derved, i det J blive en Medbeilerſke qvit. Miſſuſ overlagde med mig, paa hvad Maade jeg beſt kunde undſomme ved Flugten. Jeg reiſte derpaa hemmeligen bort med en Egyptiſt Slavinde.

Jeg var allerede nær ved Arabien, da en navnkundig Røver, navnlig Arbogad, ſnappepe de mig bort, og ſolgte mig til Kiøb. Mænd, ſom bragde mig med ſig til dette Slot, hvor Herren, Ogul, boer. Han kiøbde mig, uden at vide, hvo jeg var. Han er en vellyſtig Mand, og ikke for andet end at gjøre ſig gode Dage, han troer, at Gud har ikke ſat ham i Verden, uden for at holde Taffel. Han har en ſkrækkelig ſtor Fædme, hvoraf han er faſt ſtedſe færdig at qvæles. Hans Læge, ſom ifkun har lidet hos ham at ſige, ſaa længe han fordøyer vel, regierer over ham ſom Enevolds-Herre, naar han har ſpiift for meget. Han har bildt ham ind, at han ſkulde komme ſig af en Baſiliſk, ſom blev kaagt udi Roſen-Band. Herren Ogul har lovet at tage den iblant ſine Slavinder til Ægte, ſom kunde bringe ham en Baſiliſk. J ſee ſelv, hvorledes jeg lader dem gjøre ſig ſaa megen Umag, de ville, og at jeg aldrig har

har haft mindre Lyst til at finde en Basiliff, end nu, da Himlen har tilladt, at jeg maatte see Eder igien.

Afstarte og Zadig sagde derpaa til hinanden alt det, som længe qualte Jolelser, alt det, som deres Ulykke og deres Kierlighed kunde indgive de allerædelste og meest forelskede Hjerter; og de Vander, som ere satte over Kierlighed, bragde deres Ord lige op til den Himmel-Kugle, som Venus har inde.

Fruentimret kom tilbage igien til Oguls, og havde intet fundet. Zadig loed sig anmælde hos ham, og talede til ham saaledes: Sid den udødelige Sundhed stige fra Himlen ned, at drage Omforg for alle Eders Dage! Jeg er en Læge, jeg er kommen færende til Eder i en Hast, siden Røgtret gif, at I var syg, og jeg har bragt Eder en Basiliff faaet udi Rosen-Band. Ikke fordi jeg vil ægte Eder. Jeg forlanger ikke andet, end at I ville give en ung Slavinde løs, som er fra Babylon, hvilken I paa nogle Dage have haft; og jeg tilbyder mig at være Slave hos Eder i hendes Sted, hvis jeg ikke er saalyskelig at helbrede den prægtige Herre, Ogul.
Dette

Dette Tilbud blev antaget. Aftarte reis-
 ste til Babylon med Zadigs Berient, lo-
 vende, uden Forhaling at stikke ham Bud,
 for at underrette ham om alt det, der skeede.
 Deres Afsted var lige saa kierlig, som deres
 Samling havde været. Det Øyeblik, paa
 hvilket man seer hin anden igien, og det, paa
 hvilket man skilles fra hin anden, ere tvende
 store Tids-Rum i vort Liv, som skrevet staar
 i Zends store Bog. Zadig elskede Dron-
 ningen saa meget, som han soer, at han
 elskede, og Dronningen elskede Zadig meer,
 end hun sagde.

Zadig talede imidlertid saaledes til Ogul:
 Herre! Min Basilisk skal ikke spises, al dens
 Kraft bør J faae igiennem Eders Gode-
 Huller. Jeg har lagt den i en Læder-Glaske,
 som er vel fuld, og dækket til med en rønd
 Hinde: derover maa J skulpe denne Glaske af
 alle Livs Kræfter, og gøre det adskillige Gan-
 ge i Rad. Naar J holde saadant ved lige,
 skulle J inden saa Dage befinde, hvad min
 Kunst kand udrette. Den første Dag blev
 Ogul gandske forpustet, og var nær død
 af Mathed. Dagen efter blev han min-
 dre

dre træet, og sov bedre. I den otte Dage fik han al den Styrke igien, den Sundhed, den Munterhed og Lystighed, som han i sine beste Aar havde haft. I have spillet Bold og levet tarveligen, sagde Sadig til ham: viid, at der er ingen Basilisk til i Naturen, at man befinder sig al Tid vel med Maadelighed i Mad og Drikke og Legems Bevægelse, og at den Kunst, at faae en uordentlig Leve-Maade og et got Helbred til at bestaae med hin anden, er en Kunst, der har lige saa liden Grund, som den philosophiske Steen, Stierne-Spaavoms-Kunsten, og saadanne fleere.

Oguls fornemste Doktor, da han fornam, hvor farlig denne Mand var for Medicinen, rottede Slaverne sammen, for at bringe ham af Dage; men imidlertid man gjorde Anstalt til Sadigs Undergang, bekom han et Bud, som Dronning Astarte havde udsendt,

Sex

Sextende Kapitel.

roningen var bleven imod-
 tagen i Babylon med saa
 store Glædes Bevægelser,
 som man al Tid fornem-
 mer over et deiligt Fruens
 timmer, naar hun har været uslykkelig.
 Babylon syntes noget roligere paa den
 Tid. Prindsen af Syrien var bleven
 dræbt i et Slag. Babylonierne, som vandt
 Seyer, gjorde bekiendt, at Astarthe skulde ægte
 den, man vilde udvælge til Regent. Man
 vilde ikke, at det høieste Ere-Trin i Ver-
 den, nemlig at blive Astartes Mand og Kon-
 ge over Babylon tillige, skulde bestiges for-
 medelst trødske Paafund og hemmelige Par-
 tier. Man forpligtede sig med Ced til at er-
 kjende den for Konge, som var den tapperste
 og den viiseste. En stor Turnerings Plads,
 omgiven med prægtigen udstafferede Steder
 at sidde paa i en Runddeel, blev indrettet
 nogle Wille borte fra Byen af. De, som
 vilde

vilde turnere, maatte indfinde sig der, udrustede med alle Slags Gevær. Bag ved de Steder, hvor Tilskuerne sadde, havde enhver sit Kammer for sig selv, hvor han hverken kunde sees, eller kiendes af nogen. Enhver maatte møde for fire Spær, et efter andet. De, der havde den Lykke at faae Bugt med fire Riddere, skulde siden igien slaaes med hin anden, saa at den, som beholdt Marken tilsidst i dette Ridder-Spil, blev udraabt for Geyer-Vinder.

Fire Dage efter skulde den samme komme igien med de samme Vaaben, og forklare de mørke Taler, som bleve fremsatte af de Lærde. Dersom han ikke opløste de mørke Taler, blev han ikke Konge; og der maatte begyndes med Lænserne igien, indtil man fandt een, som vandt i denne dobbelte Kamp. Thi man vilde endeligen have den tapperste og viiseste Mand til Konge. I al den Tid, dette stod paa, skulde Dronningen noye forvares: man tilloed hende alleeneste at bivaane Tureneringen, bedækket med et Slør; men man tilstødede hende ikke at tale med nogen af Ridderne, paa det hverken Gunst skulde befordre, eller Ugunst spille deres Lykke.

See

See det var det, som Astarte loed sin Kier-
 reste vide, haabende, at han for hendes Skyld
 skulde aflegge større Prover paa Tapperhed
 og Forstand, end nogen anden. Han reiste,
 og bad Venus om at bestyrke sit Moed og oplyse
 sin Forstand. Han kom til Bræden af
 Euphrat om Aftenen, førend denne store
 Høytid gik an. Det Merke, han havde ud-
 valgt sig, loed han indskrive iblant Ridder-
 nes, som vilde sægte; men han skjulede sit
 Ansigt og sit Navn, som Loven forordnede;
 og gik hen til Hvile i det Kammer, som
 ham ved Lodkastning tilfaldt. Hans Ven,
 Rador, der var kommen tilbage til Baby-
 lon, efter at han forgæves havde søgt ham i
 Egypten, loed indbringe i hans Bærelse en
 fuld Rustning, hvilken Dronningen sendte
 ham. Han leverede ham ogsaa paa hendes
 Begne en meget smuk Hest fra Persien.
 Saa sig Astarte paa disse Foræringer.
 Derved fik hans Moed og hans Kierlighed
 baade nye Kraft og nyt Haab.

Dagen efter, da Dronningen var kom-
 men, og havde sat sig under en prægtig med
 Edel-Steene besat Himmel, og de Steder,
 hvor man skulde sidde, vare opfyldte med alle
 Damer

Damer og Folk af alle Stænder fra Baby:
lon, loede de Stridende sig paa Kamp-Plad:
sen see. Enhver af dem kom, at nedlegge sit
Merke for den ypperste Lærdes Føder. Man
traf disse Merker ud efter Lod; Sadigs blev
den sidste. Den første, som kom frem, var
en meget rig Herre, ved Navn Itobad,
meget stolt, lidet mandig, meget ubehændig
og uden Forstand. Hans Betientere havde
saaet ham i den Tro, at en Mand, som han,
burde være Konge; han havde svart dem: en
Mand, som jeg, bør regiere; og derpaa var
han bleven udrustet fra Top til Taa. Han
bar en Rustning af Guld, udarbejdet i en grøn
Grund, grøn Struds-Fjer, et Spær zivet
med grønne Baand. Man merkede strax,
da man saae, hvorledes Itobad bar sig ad
at styre sin Hest, at det ikke var saadan en
Karl, til hvilken Himlen havde gienet Baby:
lons Zepter. Den første Ridder, som løb
imod ham, hialp ham ud af Sadelen. Den
anden veltede ham om paa Ryggen af Hesten,
og vendte ham alle fire i Bæiret. Itobad
satte sig i Lave igien; men kom saa bagvendt
af Sted, at alle Tilskuerne faldt i Latter der
over. Den tredie vilde ikke en Gang værdige
at

at bruge sit Spær imod ham; men sprang ind paa ham, fik ham sat ved det høyre Been, og, efter at han havde dreiet ham i en halv Zirkel omkring, loed han ham falde paa Næsen ned i Sandet. Stald-Knegtene, som var tede op ved disse Ridder-Spil, løb grinende til ham, og satte ham i Sadlen igien. Den fjerde toeg ham vis ved det høyre Been, og loed ham velte til den anden Side. Man førde ham under et spotteligt Skraal hen til det Bærelse, hvor han, som Loven paabød, skulde holde Natten ud; og han sagde, da han næppe kunde stylte paa Beenene: hvilken Hændelse var ikke det for en Mand, som jeg er!

De andre Riddere gjorde bedre deres Pligt. Der vare de, som overvandt to efter hin anden; nogle gif lige indtil tre. Der var ingen, uden Prinds Otamus alleene, som overvandt fire. Omfider faldt det Zadig til at staaes; han befordrede fire Riddere, een efter anden, ud af Sadlen med en sær yndig Behændighed. Endeligen maatte man see, hvo af begge, Otamus eller Zadig, skulde vinde? Den første bar blaa Baaben af Guld med Struds-Siære af samme Farve. Zadigs vare hvide.

Alles

Alles Onsker vare deelte imellem den blaa og den hvide Ridder. Dronningen, som Hiertet flappede i Brystet paa, gjorde Bonner til Himmelen for den hvide Farve.

Begge disse Helte kom deres Heste med saadan Behændighed til at springe og stige, gave hin anden saa smukke Stød med deres Lanser, sadde saa faste i deres Sadler, at alle, Dronningen undtagen alleene, onskede, at der maatte være to Konger i Babylon. Til sidst, da deres Heste vare udmattede, og deres Spær brudte i Stykker, betiende Zadig sig af saadan Snildhed. Han kommer ridende bag til paa den blaa Prinds, skyder sig frem over Ryggen af hans Hest, faar ham sat midt om Livet, kaster ham ned paa Jorden, sætter sig paa hans Sted i Sadlen igien, og gjør Sving med Hesten omkring Otamus, som laa udstrakt paa Pladsen. Alle Tilskuerne raabde: Seeren horer den hvide Ridder til! Otamus fortrydelig derover staar op, trækker Kaarde; Zadig springer ned af Hesten med Sabelen i Haanden. See der ere de nu begge paa Sandet, og begynde et nyt Slag med hin anden, hvori snart een, snart en anden baade i Styrke og i Snedighed

hed spillede Mester. Struds-Flærene i deres Hielme, Navlerne i deres Harnisk-Ermer, det indlagte i deres Rustning, al Ting fløj og sprang lang Vej bort under tusinde glubste Stød. De huggede og stødte til højre og til venstre Side, over Hoved og Bryst; snart nær, snart langt fra hin anden, de maale Hønden af hin anden, komme sammen, saa fat i hin anden, vikkle sig sammen som Slanger, gribe hin anden an som Løver; Jorden gnistrer, hver en Gang de skiere løs paa hin anden. Omfider, da Fadig havde givet sig lidet Tid til at puste, holder han sig stille, laader, som han har i Sinde at springe Otamus ind paa Livet, kommer ham med det samme til at falde omkuld, tager hans Baaben fra ham, og Otamus raaber: Hvide Ridder, I skulle regiere over Babylon! Dronningen var saa glad, som nogen kunde være. Den blaa og den hvide Ridder bleve, hver i sær, ledsagede hen til deres Bærelser, ligesom alle de andre, efter Lovens Forskrift. Stumme Opvartere indfandt sig, for at betjene dem, og at bringe dem deres Mad. Man fandt selv tænke sig til, at Dronningens den lille Stumme var den, som vartede Fadig op. Endeligen loed

loed man dem eene sove til om Morgen tilig
der efter, som var den bestemte Tid, at Seyer
Vinderen maatte bringe sit Merke hen til den
ypperste Lærde, for at holde det imod dem,
han havde allerede, og kiendes derpaa.

Sadig sov, omendskiønt han var forelsked,
saa udmattet var ham. Trobad derimod,
som laa tæt ved, fik ikke Sovn i sine Dyne.
Han stoed om Matten op, toeg Sadigs hvide
Harnisk tillige med hans Merke, og lagde sin
grønne Rustning i Stedet derfor. Da det
dagedes, gif han hen til den ypperste Lærde,
at lade ham vide, at en Mand, som han,
havde vundet. Det ventede man allermindst;
men han blev udraabt til Konge, medens
Sadig endnu sov. Astarte i Forundring og
Fortvivelse vendte tilbage til Babylon. Alle
Sæderne vare næsten tomme for Folk, da
Sadig opvaagnede; han søgte efter sine Baa-
ben, og fandt kun den grønne Rustning.
Han var nødt til at bedække sig dermed, saa
som der var intet andet for Haanden. Han
tager dette Tøi paa i Galenskab, fuld af For-
undring og Forbittrelse over sligt et Puds, og
kommer anstigende i denne Mondur.

Alle de, som endnu vare tilbage enten paa Skue-Pladsen, eller i Turner-Kredsen, hujede ham haanligen ud. Folk lob omkring ham, og spottede ham op i Dynene. Aldrig udstoed noget Menneſke ſaa ſmertelige Forhaaneller. Taalmodighed forgik ham, han ſloeg med Sabelen i Haanden det gemeene Paf fra ſig, ſom driftede ſig til at narre ham; men han vidſte ikke ſelv, hvad han ſkulde gribe til? Dronningen kunde han ikke ſaae i Syne, hverken kunde han kiende ſig ved, ikke heller fordre ſin hvide Ruſtning tilbage, ſom hun havde ſendt ham; thi det havde været at giøre hende offentlig Skam: ſaaledes var hun i højeſte Grad Corrigſuld, han forbittred og urolig i ſit Sind, paa ſamme Tid. Han ſpadſerede omkring Bræden af Euphrat, i Tanke, at hans ulykkelige Skæbne vilde dog aldrig ſaae Ende, erindrende ſig altid ſin Modgang, lige fra Konen af, ſom ikke kunde lide de eensyede, indtil den Hændelſe med hans Baabens Ombytning. See, ſaa gik det, ſagde han, fordi jeg vaagne nede for ſilde; hvis jeg ikke havde ſover ſaa længe, havde jeg nu været Konge i Babylon, og beſiddet Aſtarre. Videnskaber, Opførelſer
man

mandigt Moed, al Ting har været min Ulykke hidtil. Omsider gik han saa vidt, at han knurrede mod Forsynen, og fristedes til at troe, at al Ting beroede paa en grim Skæbne, som undertrykte de fromme, og loed grønne Riddere lykkes. En af de Poster, som han sørgede over, var, at han skulde bære den grønne Rustning, der havde forvoldt ham saa mange haanlige Skraal. En Kiøbmand gik forbi, han solgte den for ringe Bærd, og tog af Kiøbmanden en Kiortel og en lang Bonnet igjen. I den Mondur krydsede han omkring Land: Siden af Euphrat, gandske fortrekket, og besyldte Forsynen hemmelig, som forfulgte de ham stedse.

Syttende Kapitel.

Han fandt en Eremit for sig paa Bejen, hvis hvide og ærværdige Skæg naaede ham lige ned til Belter. Han holdt en Bog i sin Haand, hvori han læste med Agtksomhed. Sadig stoed stille,

og bukkede sig dybt af Verbodighed for ham. Eremiten hilsende ham med saa ædel og sød en Mine, at Zadig blev nysgierrig for at indlade sig i Samtale med ham. Han spurgde ham, hvad det var for en Bog, han læste udi? Det er Skæbnens Bog, svarede Eremiten; have I Lyst at læse noget deri? Han gav Zadig Bogen i Haanden, som ikke kunde kiende et eeneste Bogstav, omendstiont han forstoed adskillige Sprog. Dette forøgede hans Nysgierrighed. I komme mig meget tungsindig for, sagde den gode Fader til ham. Gud bedre! Jeg har vel Aarsag at være det, svarede Zadig. Tillade I mig at følge Eder, sagde den Gamle, da kand jeg, kand skee, være Eder til Tieneste i noget. Jeg har undertiden skaffet trostefulde Tanker i ulykkelige Siæle til Beje. Zadig fornam hos sig en stor Høragtelse for Eremitens Anseelse, Skæg og Bog. Han fandt en Oplysning i hans Samtale, som ikke var gemeen. Eremiten taledes om Skæbne, om Retfærdighed, om Sæde Lære, om det høieste Gode, om Mennekelig Skøbelighed, om Dyder og Lyder, med saa levende og Hierte-rørende en Betælenhed, at Zadig maatte bifalde, hvad han sagde,

sagde, formedelst en Ynde, som han ikke kun-
de imodstaae. Han bad ham indstændigen,
at han ikke vilde forlade ham, indtil de kom
begge til Babylon tilbage. Jeg beder Eder
selv at beviise mig den Godhed, sagde den
Gamle; sværg mig til ved Oromasdes, at
I ikke ville gaae fra mig i nogle Dage, hvad
jeg end tager mig for. Saa sigd svær derpaa,
og de reiste med hin anden.

De tvende Reisende kom om Aftenen til et
prægtigt Slot. Eremiten bad om Herberg for
sig og det unge Menneske, som fulgte ham.
Portneren, hvilken man snart skulde have seet
an for en stor Herre, lukkede dem ind med en slags
Hosflighed, som tillige gav Foragt tilkiende. De
bleve fremstillede for Hof-Mesteren i Huset,
som viiste dem om i Herrens prægtige Bærelser.
De bleve satte nederst til Bords, uden at Her-
ren paa Slottet vilde værdige dem sit Øve-Kast
en Gang; dog fik de, ligesom de andre, nydelig
Mad og Drikke i Overflodighed. Endeligen
bragde man dem et Guld-Bækken, med Ema-
ragder og Rubiner besat, at toe sig udi. Man
anviiste dem deres Natte-Leye i et meget smukt
Bærelse, og om Morgenens tilig derefter bragde

en Tiener dem et Guld-Stykke, hver i sær: siden befoel man dem Gud i Bold.

Herren paa denne Gaard, sagde Zadig paa Bejen, kommer mig for at være en gavmild Mand, omend skönt noget stolt derhos, han laa ner Huus af et ædelmodigt Hierte Laug; i det han udtalede disse Ord, blev han vaer, at en god stor Lomme, som Eremiten bar, syntes meget udspændt og tyk: Han blev det Guld-Bækket vaer deri, som var med kostbare Steene besat, hvilken denne havde stiaalet. I Begyndelsen torde han ikke lade sig merke med noget; men blev sat i en selsom Forundring derover. Hen imod Middags Grund kom Eremiten til Døren af et meget snævert Huus, som en gierrig Rig beboede; han bad om Herberg paa nogle Timer der. En gammel Tiener, som var ilde klædt, tog med haarde Ord imod ham, og loed baade Eremiten og Zadig komme ind i Stalden: Han gav dem hver nogle raadne Oliver, noget elendigt Brød og slet Vin. Eremiten aad og drak lige saa fornøved, som Astenen tilforn; han gik siden til den gamle Tiener, som havde vaagent Nye paa begge, for at merke, om ingen havde beegede Fingre, og skyndte paa, at de skulde pakke sig paa Døren: Denne gav han de toen
de

de Guld-Stykker til, som han om Morgen
havde faaet, og betakkede sig for al beviist
Arthighed. Jeg beder Eder, sagde han fremdees,
lad mig komme Eders Herre selv i Tale. Tie-
neren med stor Forundring forde dem begge ind
til ham. Prægtige Herre, sagde Eremiten, jeg
kand ikke andet, end aflegge min underdanigste
Taksigelse for al den Hofflighed, med hvilken I
have taget imod os. Gior mig den Vre, ikke
at forsmaae dette Guld-Bæcken, som et ringe
Beviis paa mit taknemmelige Hierte. Den
Gierrige var nær falden baglæns over Ende.
Eremiten gav ham ikke Tid til at samle sine
Tanker, han toeg bort med sin unge Reise-Bro-
der det snarreste, han kunde. Min Fader, sag-
de Zadig til ham, hvad vil alt dette sige? Mig
synes, at Eders Opførsel er i ingen Ting men-
neskelig. I stiale et Guld-Bæcken bort, besat
med kostbare Steene, og I forcere det til en gier-
rig Mand, der imodtager Eder paa saa lumpen
en Maade. Min Søn, svarede den Gamle,
denne prægtige Mand, som af bar Stoltshed i-
modtager Fremmede, at de skulle begloe og be-
undre hans Rigdom, bliver deraf klogere; der-
af lærer den Gierrige tillige, at være villig til at
laane Huus. Fald kun ikke i Forundring, og
S 5
følg

følg med mig. Sadig vidste endnu ikke til visse,
 om han havde med det galneste, eller med det
 klogeste Menneſke i Berden at bestille; men Ere-
 miten taledes med ſaadan Eſtertryk, at Sadig
 foruden det, at han havde forpligtet ſig med
 Fed, kunde ikke undſlaae ſig for at følge ham.
 De kom om Aftenen til et Huus af en nær og
 zirlig Bygning; dog uden Pragt, i hvis Byg-
 nings Maade man hverken kunde ſpore Ddſel-
 hed, eller Karrighed. Manden i Huuſet var en
 Philoſoph, ſom havde forladt Berden, levede
 nu for ſig ſelv, og i denne ſin Rolighed lagde ik-
 ke Binde paa andet, end Wiſdom og Dyd.
 Det havde behaget ham at opbygge ſig dette
 Sted, hvor han og beværtede Fremmede med
 ſtor Belevenhed; men uden Praleri. Han
 kom ſelv de tvende Vandrings Mænd i Møde,
 hvilke han og ſtrar ſkaffede Hvile i et mageligt
 Kammer. Noget efter kommer han igien udi
 egen Perſon, at byde dem til Bords paa et got
 tarveligt Maaltid, han taledes med ſtor Barlig-
 hed over Borde om de ſidſte Forandringer, ſom
 havde tildraget ſig i Babylon. Han loed at
 være en oprigtig Tilhænger af Dronningens
 Partie, og han onſkede, at Sadig havde ind-
 fundet ſig til Turneringen, for at ſægte med an-
 dre

dre om Kronen. Men, lagde han til, Folk for-
 riene ikke at have saadan en Mand til Konge,
 som Zadiger. Han rødmede i sit Ansigt, og
 fornam, at hans Sorg toeg til. I denne Sam-
 tale blev man paa alle Sider eenig om at til-
 staae, at Tingen ikke al Tid fik saadant et Ud-
 fald i Verden, som de Viiseste fandt for got. Ere-
 miten paastod stedse, at man ikke kiendte For-
 synens Beje ret, og at Folkes Vildfarelse var,
 at domme om det heele, da ikkun den allermind-
 ste Deel var dem deraf bekiendt.

Der blev talt om Sinds Bevægelser: Af
 hvad de med samt deres Virkninger ere skadelig-
 ge! Sagde Zadig. De ere Binde, svarede
 Eremiten, som opblæse Skibets Sejl. Under-
 tiden drukne de det; men det kunde heller ikke u-
 den deres Hielp pløye Bølgen igiennem. Gal-
 den kommer Brede og Sygdom af Sted; men
 uden Galde kunde Mennesket ikke leve. Al
 Ting her paa Jorden er farligt, og al Ting er
 fornøden.

Man kom paa Tale om Fornødhede, og Eremit-
 ten beviiste, at samme er en Gave af det guds-
 dommelige Væsen; thi, sagde han, Mennesket
 fandt hverken give sig sine Gølelser, eller sine Be-
 greber selv, det maa antage begge, ligesom de

Komme til; Bedrøvelse og Fornøvelse komme udvortes fra, ligesom Mennesket heller ikke er til af sig selv.

Sadig forundrede sig, at en Mand, der havde begaaet saa mange Narre-Strøger, kunde tale saa viiselig. Omfider, da de havde holdt en lige saa opbyggelig, som fornøvelig, Samtale sammen, forde Bærten de tvende Reisende hen til deres Kammer, og prisede Gud, som havde sendt ham tvende saa viise og saa dydige Folk til. Han boed dem Penge med saadan utvungen, saadan behagelig Høflighed, at de ikke kunde tage Tilbudet ilde op. Eremiten undsøeg sig derfor, og sagde, at han vilde tage Afsked i Aften, siden han havde sat sig for at reise, førend det dagedes, om Morgenens til Babylon. Deres Skilsmisse var Kierlig; Sadig fornam i sær, at han høragtede og elskede saa elskværdig en Mand. Da Eremiten og han kom ind i deres Kammer igien, berømde de Bærten længe.

Imod Dagningen vaagnede den gamle sin Stald-Broder op af Sovne. Nu maa vi reise, sagde han; men imidlertid alle Folk ligge endnu paa det grønne Øre, vil jeg efterlade den Mand et Beviis paa min Høragtelse og Kierlighed for ham. Da han havde sagt det, toeg

toeg han en Sækkel, og stak Ild an paa Huuset dermed. Saa i Forstrækkelse gav nogle grumme Skraal af sig, og vilde hindre ham i at begaae saa gruelig en Gierning. Eremiten fik ham paa sin Side formedelst en overvættets Kraft; Huuset stoed i Lue. Eremiten, som villige med sin Folge: Svend var allerede langt borte, saa Ild-Branden an med Koldsindighed. Denne Mand, sagde han, bliver en lykkelig Mand, nu kommer han til at finde under Huusets forfaldne Levninger en uendelig stor Skat, som skal sætte ham for hans heele Livs Tid i den Stand, at han desbedre kand øve sine Dyder. Saa blev beskæmmet, og fulgte ham imod sin Villie til det det sidste Natte-Leje, de skulde have. Dette fik han hos en godgjørende Enke, som havde en Fætter paa fiorten Aar, en yndig Person, hendes eeneste Haab. Hun satte for dem det beste, som Huuset formaaede, og hun kunde skaffe til Beje. Dagen efter besøel hun sin Fætter at følge dem til en Bro, som for nyelig var gaaen i Stykker, og derfor farlig at komme over. Det unge Menneske gik med stor Omhyggelighed foran. Kom hid, sagde Eremiten til ham, da de vare paa Broen, jeg bør vise min Taknemmelighed

imod Evers Moster! Derpaa tager han ham fat i Haaret, og kaster ham ned i Elven. Dren-
gen falder, kommer op over Bandet igien, og
opsluges siden af Strømmen! O du skarnag-
tigste blant alle Menneſker! Raabde Zadig. I
lovede mig større Taalmodighed, faldt Ere-
miten ham ind i Talen; viid, at, inden Aaret
var omme, ſkulde dette unge Menneſke have be-
gaaet glubſk Mord paa ſin Moster, dersom ikke
dette var ſkeet. Hvo har ſagt dig det, grumme
Menneſke? Raabde Zadig, og, omendſkiont
du har læſt, at ſaadant vilde ſkee, i din Skæb-
ne-Bog, er det dig, derfor tilladt at drukne
en Dreng, ſom aldrig i ſine Dage gjorde
dig ont?

Babylonieren merkede, imidlertid han ta-
lede endnu, at den Gamle havde ingen Skæg
meer, og at hans Anſigt bar alle Kiende-Tegn
af Ungdom. Hans Eremit-Dragt forſvandt;
fire ſmukke Binger bedækkede et majeſtætiſk, og
af Lys-ſtraaler glimrende Legem. O him-
melſke Geſandt! O guddommelige Engel!
Raabde Zadig, (han faldt i det ſamme ned paa
Jorden) har du da forladt de høye Himle, og
er kommen her ned for at lære et uſſelt, dødeligt
Kreatur, at underkaſte ſig dine ævige Beſtik-
ſeſer?

kelser? Menneffene, svarede Engelen Jesrad, domme om al Ting, og ingen Ting kiende de: du var iblant alle Menneffer den, som fortiende meest at oplyses. Sadig udbad sig Tilladelse at tale. Jeg troer mig ikke selv, sagde han; men tør jeg bede dig at opløse en Eviols Knude for mig: var det ikke rimeligere at forbedre Drengen, og at gjøre ham dydig, end saaledes at drukne ham i Bandet? Jesrad svarede: Havde han været dydig, og levet længer, havde hans Skæbne været, at han selv skulde myrdes, tillige med den Kone og de Sønner med hende, som ham vare beskikkede. Men hvad, sagde Sadig, gjøres det just nodig, at der maa være Laster og Ulykker til, ja at Ulykker skulle just treffe de Fromme? De Onde, svarede Jesrad, ere al Tid ulyksalige. De tiene til at prøve et lidet Tal af Fromme, som over al Jorden er adspredt, og intet ont er til, som der jo fandt komme got af. Men, sagde Sadig, om der nu var idel got, og aldeeles intet ont til i Verden? Om saa var, svarede Jesrad, havde denne Jord været en anden Jord, denne Ræde af Eildragelser en anden Blisdoms Orden; og denne anden Orden, som skulde være fuld,
kom,

kommen, fand ingen Steds findes, uden der, hvor det høieste Væsen ævig boer, hvor intet ont fand komme til. Han har skabt mange hundrede tusinde Verdenes, af hvilke den ene ikke ligner den anden. Denne uendelige Foranderlighed er Almagtens høieste Egenskab. Hverken fand man finde tvende Blade af Træer her paa Jorden, ikke heller tvende Rugler i det umaatelige Himmel-Rum, som ere hin anden fuldkommen lige; og alt, hvad du seer paa det lidet Sole-Grøn, hvor du er fød, bør være der paa bestemt Tid og Sted, efter det høieste Væsens usoranderlige Ordens Regle, som begriber det alt sammen. Menneskene tænke, at den Dreng, som nyelig omkom, faldt af en Hændelse ud i Vandet, og at Huset blev brændt af lige saadan Hændelse; men der er ingen Hændelse til; alt det, der skeer, skeer enten for at prøve, eller for at straffe, enten for at belønne, eller for at hindre noget verre. Tænk paa Rifferen, som holdt sig selv for det ulykkeligste Menneske. Oromasdes har udsendt dig, til at forbedre hans Tilstand. Svage Menneske, lad dog af at gaae i Rette med det, du bør tilbede! Men . . . sagde Zadig. Da han sagde Men

Men : : : toeg Engelen sig Flugt op til den tiende Himmel-Kreds. Sadig tilbad Gorynnen paa bare Knæ, og blev lydig. Engelen raabde til ham fra den høye Lust af: Tag Vejen hen til Babylon.

Attende Kapitel.

3 adig var uden for sig selv, som et Menneske, ved hvis Side Torden fand være falden, han gik saa i Taaget, uden at vide hvorhen? Han kom just ind i Babylon paa den Dag, da de, der havde turneret med hin anden, vare allerede forsamlede i det store Borgemak paa Clotter, for at opløse mørke Taler, og at svare paa de Sporsmaale, som den ypperste Lærde kom frem med. Alle Ridderne vare tilstæde, undertagen den grønne Rustning. Saa snart Sadig

Sadig loed sig see i Byen, stimlede Folk sammen omkring ham; deres Øyne kunde ikke mærkes af at see ham, deres Munde af at velsigne ham, deres Hierter af at ønske ham Riget. Den Misundelige saae ham gaae forbi, det gysede i hans Krop, og han vendte sig om til en Side. De bære ham, ligesom paa deres Hænder, indtil Stedet, hvor Forsamlingen holdtes. Dronningen, som man loed hans Ankomst vide, tumlede sit fortabte Sind imellem Haab og Frygt. Der kom en stor Urolighed over Hende; hun kunde hverken begribe, hvorfor Sadig havde ingen Baaben, eller hvor Trobad kom til at bære den hvide Rustning. Der reiste sig en forvirred Lyd og Munkens iblandt Folk, saa snart de fik Øye paa Sadig. De beteede stor Forundring og Fornøielse over at see ham igjen; men ingen, uden de Riddere, som havde været med i Turnering, blev det tilladt, at bivaane Forsamlingen.

Jeg har lige saa vel sægtet, som nogen af de andre, sagde han; men her bærer en anden mine Baaben; og indtil videre, da jeg skal have den Ære at bevise det, som jeg siger

ger, udbeder jeg mig Tilladelse at møde, for at forklare de mørke Taler. Nu kom det an paa Stemmernes Mængde, enten de vare med, eller imod den Begiering. Den Aft, han stød udi for en from Mand, havde end nu fæstet saa dybe Røder hos alle, at man gjorde sig ingen Betænkning om at tillade ham Indgang.

Den ypperste Råde lagde først dette Spørgsmaal for: Af al Ting i Verden hvad er det for en Ting, som er den længste og den korteste, den hastigste og den langsomste, den, som fand deele, og strækker sig længst, som meest forsømmes og meest fortrydes, uden hvilken intet fand skee, som opsluger alt, hvad der er lidet, og opliver alt, hvad der er stort?

Trobad skulde tale. Han svarede, at en Mand, som han, forstoed sig ikke paa mørke Taler, og at det var ham nok, at han var bleven Mester med Lansen. Nogle sagde, at den mørke Tale bemærkede Lykken, andre Jorden, andre Lyset. Endelig sagde, at den vilde afbilde Tiden. Intet er længer, lagde han til, siden

siden den er Ewigheds Maal; intet er kortere, siden den fattes os i alle vore Anslag; intet er langsommere for den, som venter med Smerte; intet er hastigere for hvem, som bringer den til med Fornøjelse; den strækker sig til det uendelige i det store; den deles til det uendelige i det lille; alle Mennesker forsømme den, alle fortryde dens Spilde; ingen Ting skeer uden den; alt det, som ikke er værdt at vides af tilkommende Slægter, skriver den ind i sin Glemme-Bog, og den udødeliggjør store Bedrifter. Forsamlingen tilstoed, at Zadig havde Ret.

Deernæst blev spurgt: Hvad det er for en Ting, som man imodtager, uden at takke for; som man nyder, uden at vide hvorledes; som man skienker bort til andre, uden at vide hvor den er; og som man taber om sider, uden at merke sit Tab?

Enhver gættede sit. Zadig alleene faldt paa, at Livet var saadan en Ting; han forklarede de andre mørke Taler med lige saaleden Umag. Trobad blev stedse ved, at intet var lettere, og at det havde været en smal Sag

Sag for ham at kunne det samme, om han havde villet giøre sig Umag dermed, eller fløttet noget derom. Der bleve forelagte Spørgsmaal om Retsfærdighed, om det høieste Gode, om Regierings Kunst. De Svar, som Zadig gav, bleve holdte for de grundigste. Det er dog en stor Skade, sagde man, at saa ypperligt et Hoved, som han er, er saa flet en Ridder tillige.

I høye Herrer, sagde Zadig, jeg har haft den Ære at blive Mester paa Kamp-Pladsen; mig hører den hvide Rustning til. Herren Trobad toeg den fra mig, da jeg endnu laa og sov. Bøtteligen tænkte han, at den vilde klæde ham bedre, end den grønne. Her som jeg staar i denne Kiortel, er jeg strax færdig med Kaarden i Haanden at beviise imod den smukke hvide Rustning, hvilken han har berøvet mig, at ingen anden, end jeg, har haft den Ære at overvinde den brave Otamus.

Trobad toeg imod den Udæstning med allerstørste Dristighed. Har bar ingen Tvivl om, at jo han, som var med Hjelms, med Pandser, med Harnisk, Ermer forsyned, skulde

skulde got komme til Rette med en Strids
 Mand, som ikke havde andet, end bare sin
 Bonnet og sin Kiortel paa. Sadig trak
 Raarde, og hilsede Dronningen, som saae
 ham an fuld baade af Glæde og Frygt.
 Itobad trak sin, og hilsede ingen. Han gik
 Sadig ind paa Klingen, som en Person,
 der havde slet intet at frygte for. Det var
 nær ved, han havde klovret hans Pande.
 Sadig forstoed at afværge Stødet efter Run-
 stens Regle saaledes, at Itobads Raarde
 sprang i Stykker. Derpaa toeg Sadig sin
 Mand fat om Livet, kastede ham ned paa
 Jorden; og i det han satte ham Raardes
 Spidsen, hvor han fandt Abning i Pande-
 seret, sagde han: Leg Gæværet ned, eller og
 det er ude med Eders Liv! Itobad stedse i
 Forundring over, at saa fortrædeligt Tø, som
 dette, kunde hændes en Mand, som han var,
 loed Sadig eene raade, hvilken da og i al
 Magelighed toeg ham sin prægtige Hælm, sit
 kostbare Pandsker, sine smukke Harnisk-
 Ermer, og al den anden blanke Brynie af,
 som han havde; isørde sig den selv, og gik
 saaledes hen at falde i Kæ for Astar-
 Kador kunde let bevise, at Rustningen hor-
 de

de Fadig til. Han blev erkiendt for Konge, efter alles eenstemmige Samtykke, og med Astartes Bisald i sær, som smagede omsider, efter saa megen Modgang, den søde Forsnyelse, at see sin Kiereste for Verdens Dyne værdig at blive hendes Brudgom. Itobad reiste bort, og loed sig kalde Naadig Herre i sit Huus. Fadig blev Konge, og blev lykkelig. Han tænkte al Tid paa det, som Engelen Jesrad havde sagt ham; han erindrede sig endog det Sand-Korn, som var bleven til Edel-Steen. Dronningen og han tilbade Forsnyen. Fadig loed den smukke med sine egne Nykker, Missus, stryge Verden om. Han sendte Bud efter Røveren, Arbogad, hvilken han gav en anseelig Betiening ved sin Krigs-Hær, med Løfte at forfremme ham til de høyeste Vre-Poster, naar han opførde sig, som en brav Krigs-Mand kunde anstaae; men truede tillige at lade ham hænge, dersom han i Fremtiden ovede sit Røven og Plyndren.

Setok med den smukke Almona blev indkalden fra det inderste Arabien af, at han skulde forestaae Handelen i Babylon. Rador fik et Embed, og blev elsket efter Fortienet

tieneſte : Han var Kongens Ben , og den Gang var Kongen den eenefte Monark paa Jorden , ſom havde en Ben. Den liden Stumme blev ikke glemt. Fiſkeren fik et ſmukt Huus at boe udi. Orkan blev dømt til at betale en ſtor Sum Penge , og at levere ham ſin Kone tilbage ; men Fiſkeren , ſom var bleven klogere , tog ikkun Pengene.

Baade var den ſnukke Semire troſtesløs over det , hun havde troet , at Zadig var eenøied , og Azora fløed hen i Graad , fordi hun havde villet ſtiære ham Næſen af. Han ſtillede deres Sorg med Foræringer tilfreds. Den Wiſundelige døde af Forbittrelſe og Skam. Der var Fred , Anſeelse og Overflødighed i Riget. Det var den ſnukkeſte Tid , ſom havde været i Landet ; det blev regieret med Retfærdighed og Kierlighed.

Alle Folk velsignede Zadig , og Zadig velsignede Himmelen.

END E.

